

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie

NA LATA 2021-2030

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Strategia powstała w ramach pracy zespołu, w składzie:

mgr Ewelina Mrożek - koordynator

mgr Nina Łapeta

mgr Ewelina Lapczyk

mgr Agata Kurzawa

We współpracy z Urzędem Gminy w Baniach Mazurskich

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

SPIS TREŚCI

1. Badanie ankietowe	6
1. 1. Charakterystyka próby	6
1. 2. Wyniki badania	10
2. Analiza SWOT	21
3. Wnioski z diagnozy strategicznej	28
4. Misja oraz wizja gminy Banie Mazurskie.....	36
5. Kierunki rozwoju	37
Cel 1. Jakość życia dostosowana do potrzeb mieszkańców	40
Cel 2. Rozwinięta sieć turystyczna	42
Cel 3. Zaangażowana i harmonijna społeczność lokalna	44
Cel 4. Prawidłowo kształtowana polityka przestrzenna	46
Cel 5. Zrównoważone środowisko.....	49
6. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej	51
6.1. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej... 56	
6. 1. 1. Obszary rolne	57
6. 1. 2. Tereny zieleni.....	58
6. 1. 3. Tereny o funkcjach mieszkaniowych.....	60
6. 1. 4. Tereny o funkcji turystycznej i rekreacyjnej.....	61
6. 1. 5. Tereny o funkcjach usługowych	62
6. 1. 6. Wody.....	63
7. Obszary strategicznej interwencji.....	64
7. 1. OSI na poziomie krajowym	64
7. 2. OSI określone w strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.....	65
7. 3. OSI wyodrębnione na poziomie gminy Banie Mazurskie.....	68
8. Nawiązanie do nadrzędnych dokumentów strategicznych – krajowych oraz regionalnych.....	68
8. 1. Zgodność z założeniami programowymi UE oraz polityką równych szans	68
8. 2. Poziom krajowy.....	70
8. 3. Poziom regionalny.....	75
9. System wdrażania i finansowania.....	78

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

9.1. System wdrażania.....	78
9.2. Ramy finansowe oraz źródła finansowania.....	80
9. 2. 1. Szczegółowe planowane inwestycje	80
10. Monitoring i ewaluacja.....	86
10. 1. Monitoring	86
10. 2. Ewaluacja	89
11. Spis rysunków, wykresów oraz tabel.....	92

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie powstała w odpowiedzi na zmieniające się procesy społeczno-gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe na poziomie lokalnym, ponadlokalnym oraz krajowym.

Zrównoważony rozwój stanowi jeden z najważniejszych elementów, do którego gmina Banie Mazurskie dążyć będzie w przyszłości. Strategia Rozwoju ma za zadanie eliminować istniejące bariery na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów. Dokument powstał we współpracy z władzami lokalnymi, z zachowaniem zasady partycypacji społecznej, gdzie społeczność lokalna miała decydujący wpływ na współtworzenie dokumentu. W procesie realizacji podjęto szereg działań mających na celu włączenie mieszkańców w kreowanie Strategii, przez co dany obraz Gminy jest spójnym spojrzeniem zarówno władz lokalnych na proces rozwoju, jak również zaangażowanej społeczności lokalnej. W proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Banie Mazurskie zaangażowani zostali mieszkańcy poprzez udział w konsultacjach społecznych, w których skład wchodziło badanie ankietowe oraz udział w cyklu dwóch warsztatów strategicznych.

W Państwa ręce przekazujemy Strategię, stanowiącą efekt intensywnej współpracy władz gminnych, osób zainteresowanych procesem rozwoju oraz lokalnych liderów i przedsiębiorców.

Całościową koncepcję tworzy poniższa Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

1. Badanie ankietowe

1. 1. Charakterystyka próby

Jednym z najbardziej istotnych aspektów przy planowaniu kierunków rozwoju Gminy jest partycypacja społeczna, która obejmuje przeprowadzenie szczegółowego badania ankietowego wśród społeczności lokalnej. Mieszkańcy stanowią najważniejsze źródło na temat słabych i mocnych stron Gminy oraz obszarów wymagających interwencji.

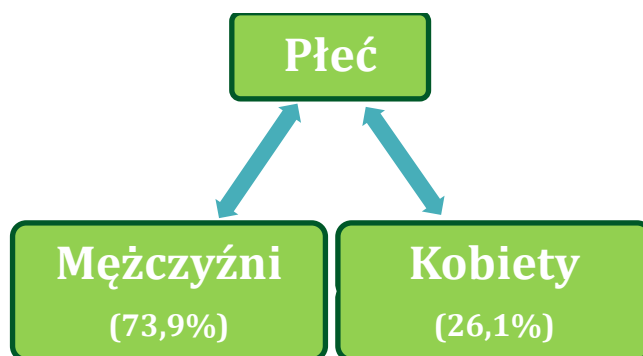
Mieszkańcy Gminy otrzymali możliwość wyrażenia swojej opinii poprzez udział w badaniu ankietowym przeprowadzonym metodą online – mieli okazję podzielić się spostrzeżeniami na temat:

- aktualnego stanu poszczególnych dziedzin w Gminie,
- głównych problemów społecznych występujących na terenie Gminy,
- uwarunkowań rozwojowych Gminy,
- obszarów z jakimi powinna być utożsamiana Gmina.

Podmiotem badań ankietowych byli mieszkańcy gminy Banie Mazurskie. Osoby te najlepiej znają specyfikę oraz funkcjonowanie Gminy, dlatego tak ważnym elementem jest przeprowadzanie badań ankietowych wśród społeczności lokalnej.

W badaniu przeważającą część stanowili mężczyźni (73,9%), natomiast kobiety 26,1% ogółu badanych.

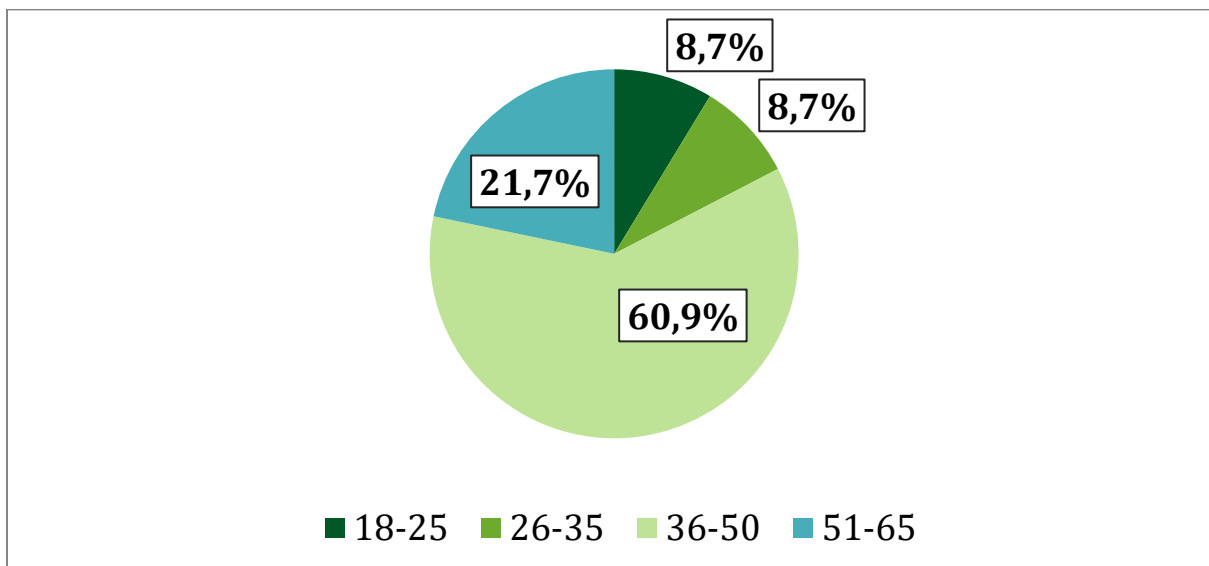
RYSUNEK 1. PŁEĆ RESPONDENTÓW.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

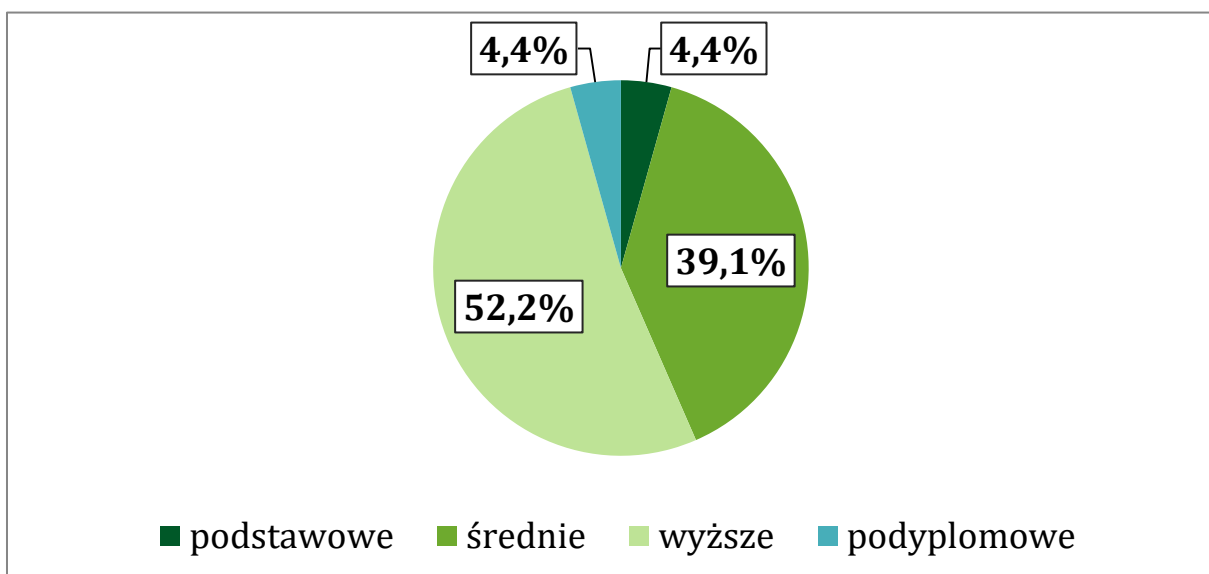
Wiek respondentów zamykał się w przedziale 18-65 lat. Najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy w wieku 36-50 lat (60,9%), następnie 51-65 lat (21,7%). Osoby poniżej 18 roku życia oraz seniorzy (>65 lat) nie uczestniczyli w badaniu.

WYKRES. 1. WIEK RESPONDENTÓW.

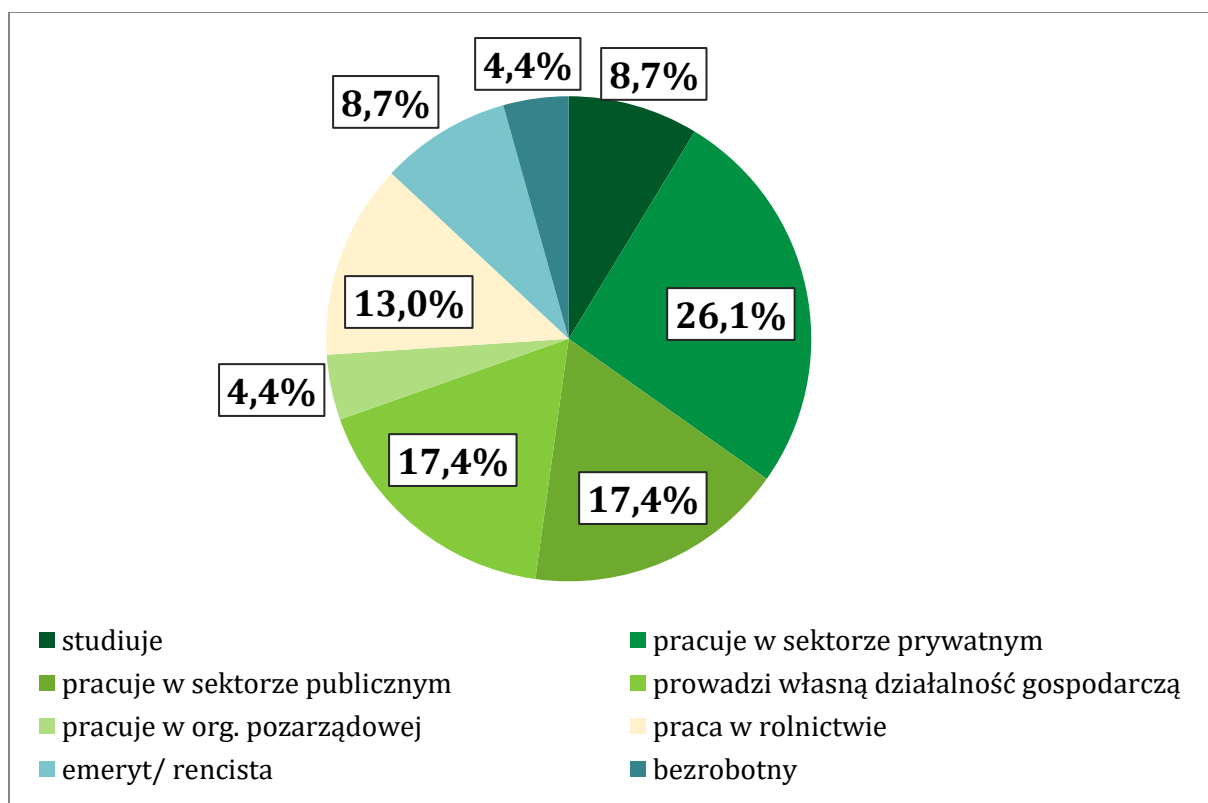
Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (52,2%) oraz średnim (39,1%). Mieszkańcy z wykształceniem podstawowym i podyplomowym stanowili po 4,4% ogółu respondentów. Nikt spośród ankietowanych nie ukończył edukacji na poziomie zawodowym.

WYKRES. 2. WYKSZTAŁCENIE RESPONDENTÓW.

Respondentów zapytano również o ich aktualną aktywność zawodową. Zdecydowanie największa grupa respondentów (26,1%) oznajmiła, iż pracuje w sektorze prywatnym. 17,4% badanych mieszkańców Gminy prowadzi własną działalność gospodarczą lub pracuje w sektorze publicznym. Średnio co 10 osoba (13%) deklaruje pracę w rolnictwie. Zdecydowanie najmniej mieszkańców Gminy, którzy wzięli udział w badaniu, oświadczyło iż podjęło pracę w organizacji pozarządowej bądź pozostaje bez pracy (4,4%).

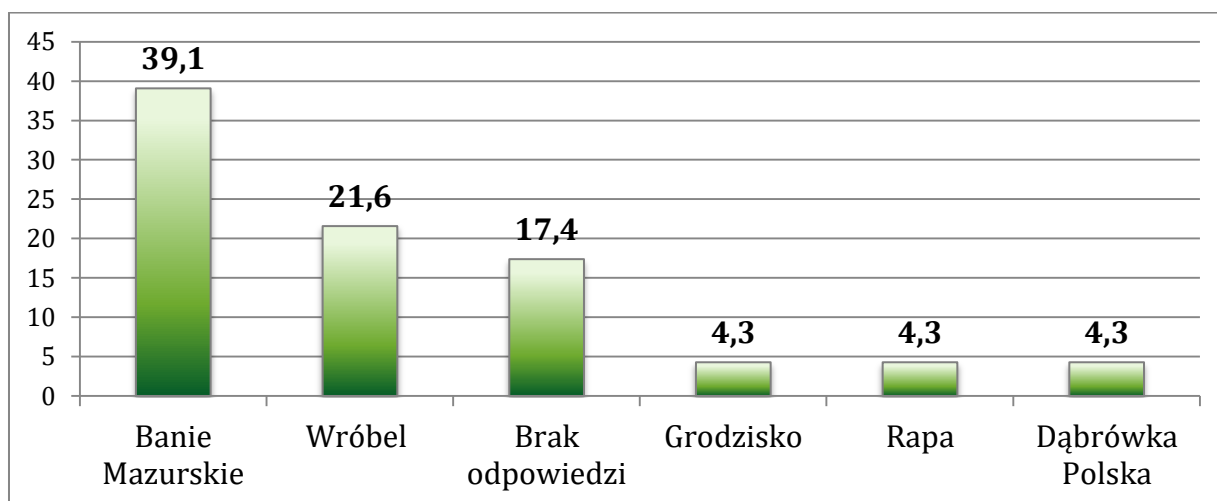
WYKRES. 3. AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA RESPONDENTÓW.

Uczestników badania poproszono o wskazanie miejsca zamieszkiwania na terenie gminy Banie Mazurskie. Zdecydowanie największa grupa zadeklarowała, iż mieszka w miejscowości Banie Mazurskie (39,1%). Nieco mniejsze zaangażowanie w wypełnienie ankiety wykazali mieszkańcy sołectwa Wróbel (21,7%). Pozostali ankietowani to mieszkańcy miejscowości: Grodzisko (4,3%), Rapa (4,3%) oraz Dąbrówka Polska (4,3%). Część respondentów nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o miejsce zamieszkania (17,3%).

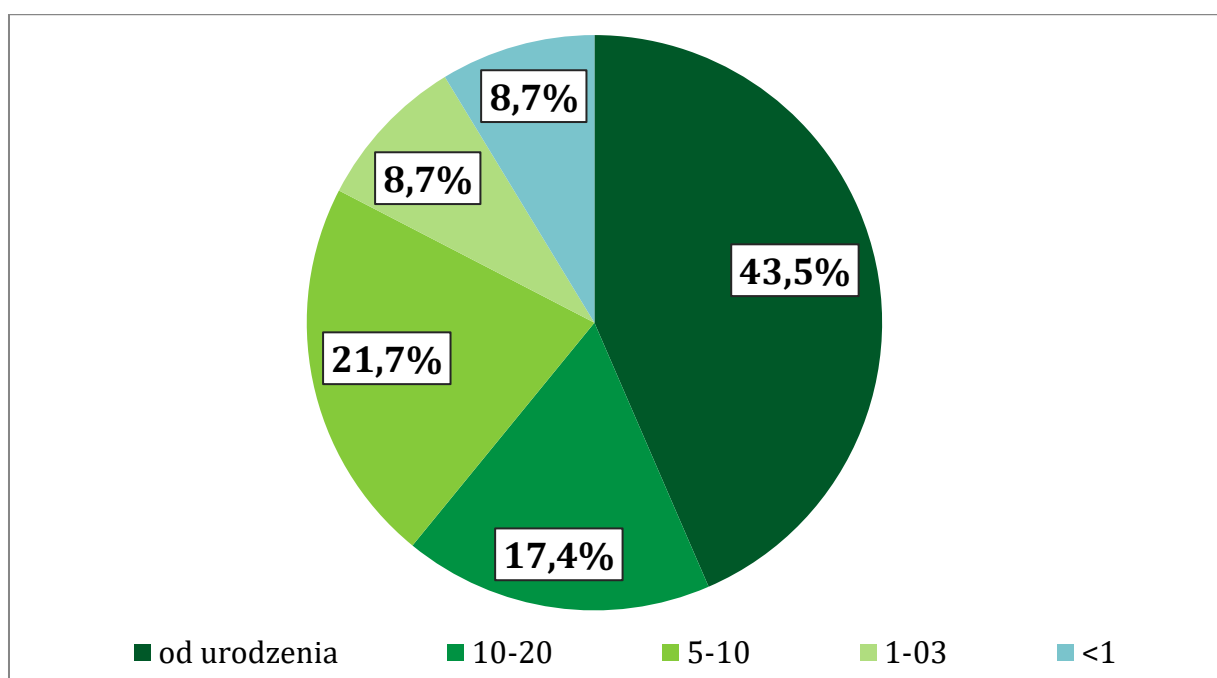
STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

WYKRES. 4. MIEJSCE ZAMIESZKIWANIA RESPONDENTÓW.

Niemal połowa respondentów zadeklarowała, że mieszka na terenie Gminy od urodzenia (43,5%). Średnio co piąty ankietowany (21,7%) przyznał, że przeprowadził się w te okolice około 5-10 lat temu, natomiast kolejna grupa (17,3%) zamieszkuje obszar Gminy od przeszło 10 lat (10-20 lat). Najmniejszą część respondentów stanowili stosunkowo nowi mieszkańcy Gminy, mieszkający tam od niespełna roku (9,7%) lub 1-3 lat (8,7%).

WYKRES. 5. OKRES ZAMIESZKIWANIA NA TERENIE GMINY PRZEZ RESPONDENTÓW.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

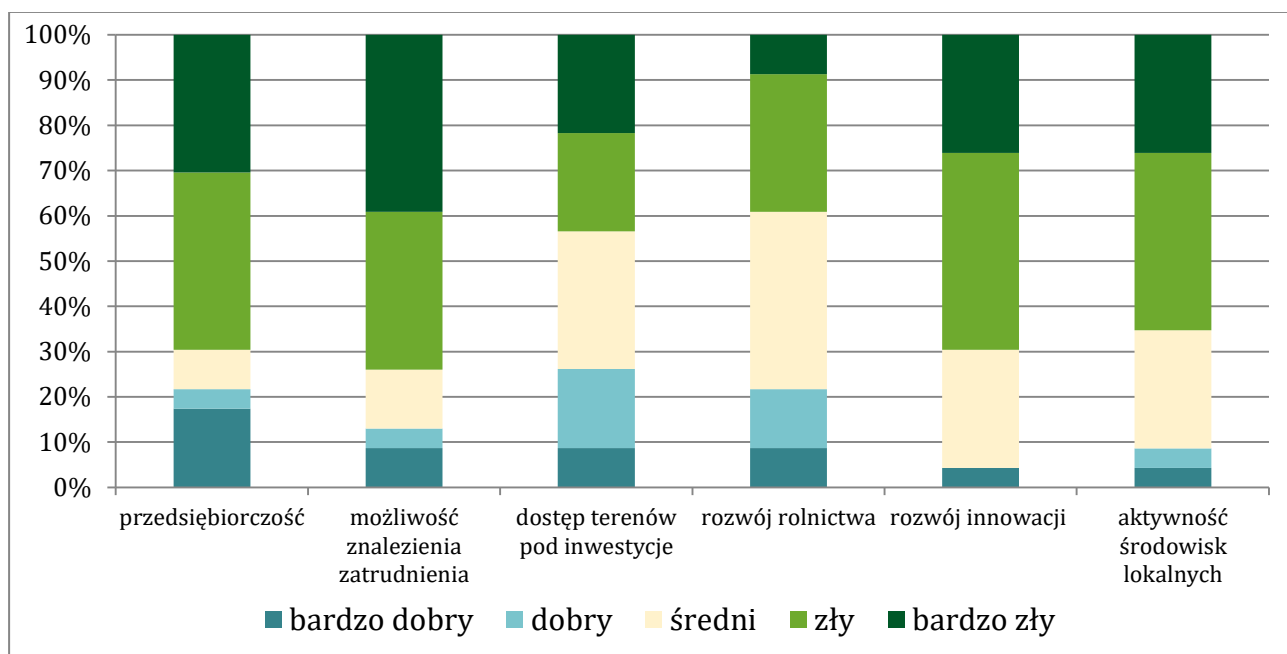
1. 2. Wyniki badania

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę aktualnego stanu gminy Banie Mazurskie w różnych aspektach. W celu usystematyzowania zebranych danych poszczególne dziedziny zostały przyporządkowane do określonych wymiarów: gospodarka i rynek pracy, transport i komunikacja, edukacja, przestrzeń i środowisko, dostęp do usług oraz kultura, turystyka i rekreacja.

Gospodarka i rynek pracy

Działalność gospodarcza na terenie gminy Banie Mazurskie oceniona została zdecydowanie negatywnie. Największe niezadowolenie respondentów wzbudziły aspekty związane z możliwością znalezienia zatrudnienia na terenie Gminy (73,9%), warunki dla rozwoju przedsiębiorczości (69,5%) oraz rozwój innowacji w przedsiębiorstwach (69,6%). Jeśli chodzi o warunki dla rozwoju rolnictwa i branży rolno-spożywczej to ponad 1/3 respondentów (39,1%) uważa, że są one średniej jakości, 21,7% ankietowanych uznało je za dobre, natomiast 39,3% mieszkańców Gminy stwierdziło, że nie są one wystarczające. Za najbardziej pozytywny aspekt w tej kategorii uznano dostęp terenów pod inwestycje – 26,1% respondentów uznało, iż obecność terenów pod inwestycje na terenie Gminy jest satysfakcjonująca.

WYKRES. 6. OCENA STANU GOSPODARKI I RYNKU PRACY W GMINIE BANIE MAZURSKIE.

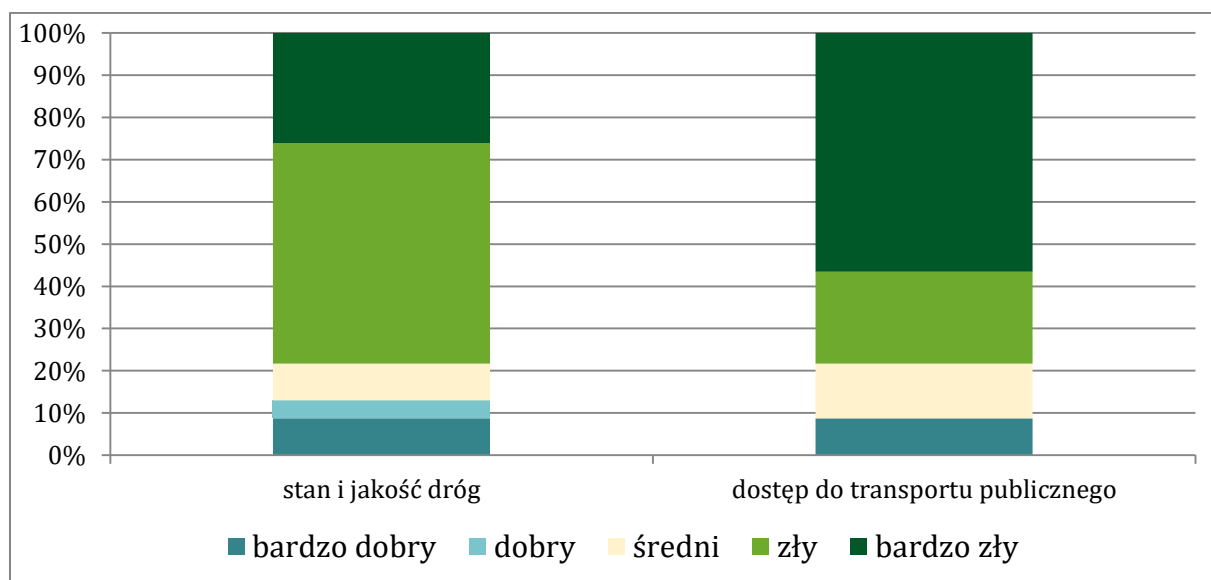

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Transport i komunikacja

Na temat transportu i komunikacji ankietowani mieszkańcy gminy Banie Mazurskie wypowiadają się w zdecydowanej większości negatywnie. Blisko 4/5 ankietowanych (78,3%) uważa stan i jakość dróg za niewystarczające. Podobnie przedstawia się sytuacja w zakresie dostępu do transportu publicznego – 78,3% respondentów wskazuje, że aktualna liczba i częstotliwość połączeń nie zaspokajają ich potrzeb, natomiast 13,0% ankietowanych oceniło aktualny stan za przeciętny. Jedynie niewielka grupa ankietowanych mieszkańców Gminy wydaje się być zadowolona ze stanu i jakości dróg (13,0%) oraz dostępu do transportu publicznego (8,7%).

WYKRES. 7. OCENA STANU KOMUNIKACJI I TRANSPORTU PUBLICZNEGO W GMINIE.

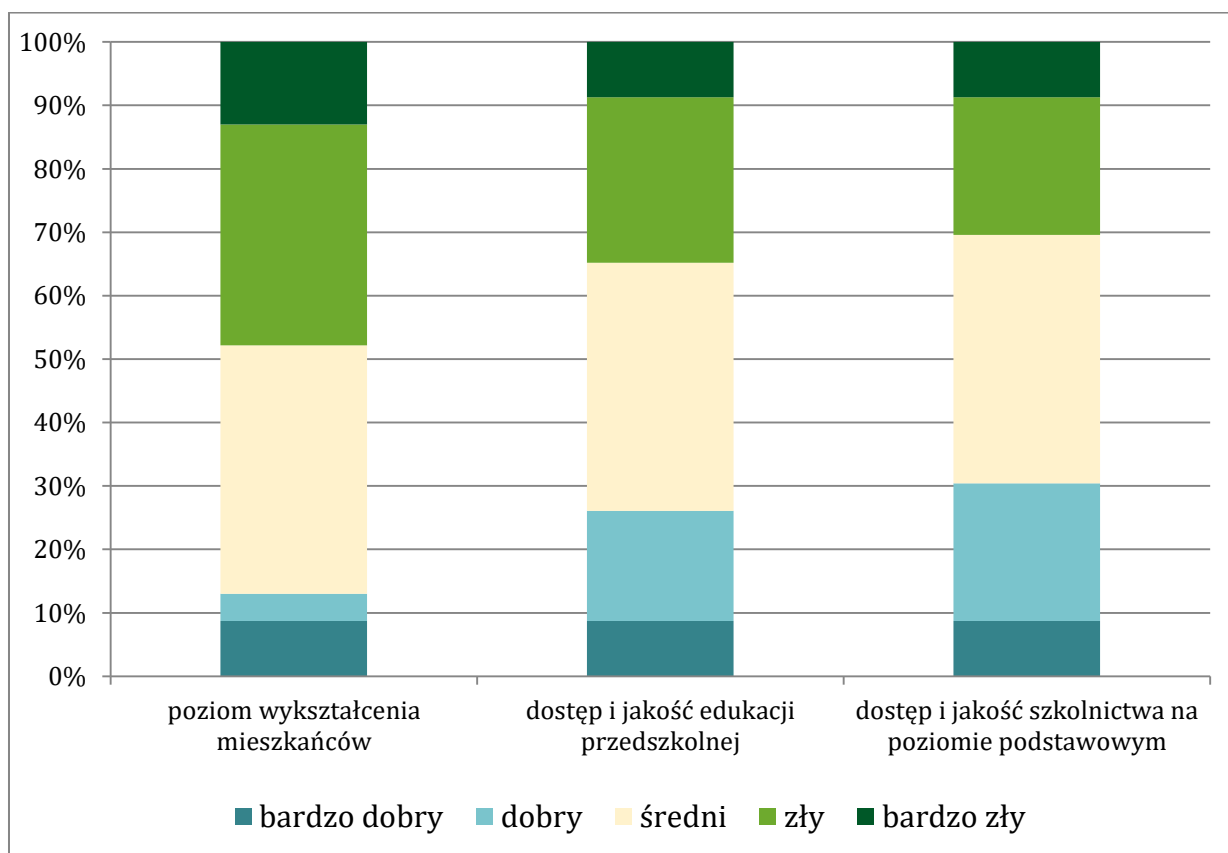

Edukacja

Poziom wykształcenia mieszkańców na poziomie Gminy oceniony został przez respondentów na niskim poziomie (47,8%). Odmienne zdanie wyraziło jedynie 13,0% badanych. Ankietowani mieszkańcy pozytywnie zaopiniowali jakość i dostęp do szkolnictwa na poziomie podstawowym (30,4%) oraz edukacji przedszkolnej (26,1%). Duża część respondentów uznała każdy z aspektów w dziedzinie oświaty za jedynie średni (39,1%).

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

WYKRES. 8. OCENA STANU EDUKACJI W GMINIE BANIE MAZURSKIE.

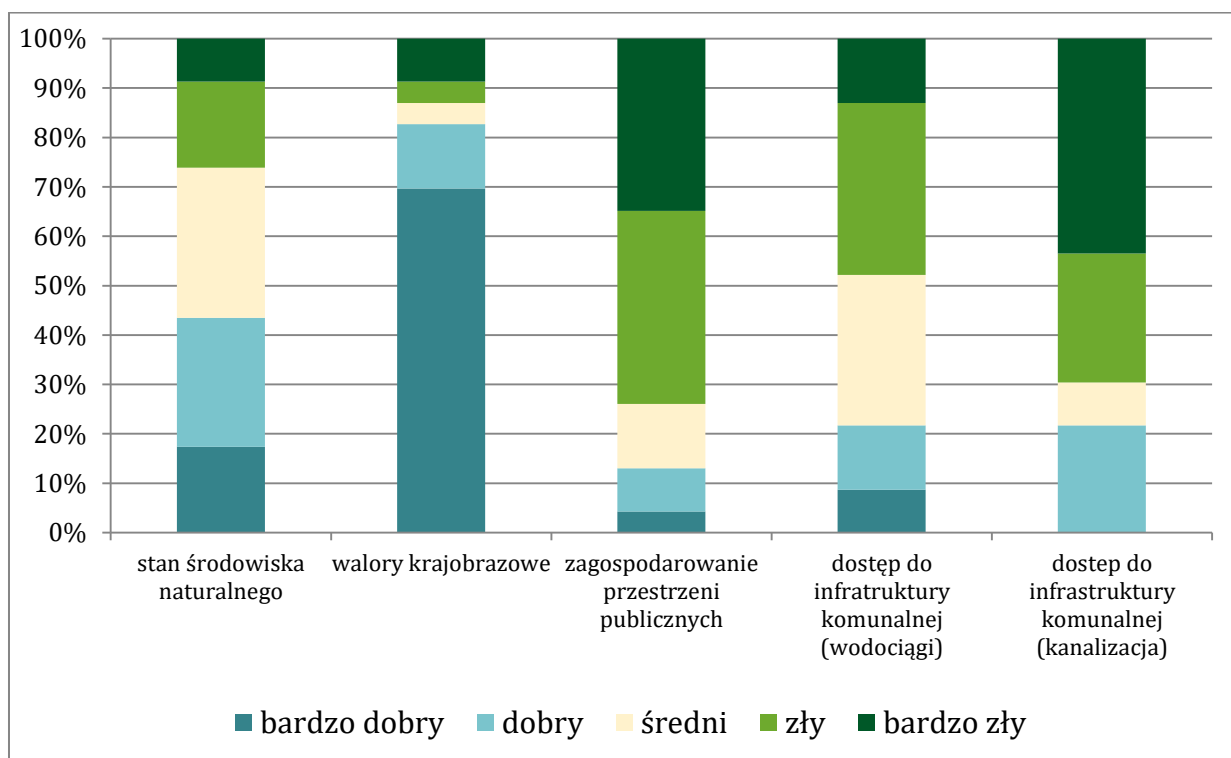

Przestrzeń i środowisko

Na temat przestrzeni i środowiska ankietowani mieszkańcy wypowiadają się pozytywnie. Ponad 4/5 respondentów (82,6%) uznaje obecne na terenie Gminy walory krajobrazowe za bardzo satysfakcjonujące. Również korzystnie oceniono stan środowiska naturalnego (43,5%). Nieco mniej przychylnie mieszkańcy Gminy patrzą na dostęp do infrastruktury komunalnej: wodociągów i kanalizacji (21,7% oceniło je pozytywnie). Największe niezadowolenie w tej kategorii wzbudza zagospodarowanie przestrzeni publicznej – 73,9% respondentów uważa je za niewystarczające.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

WYKRES. 9. OCENA STANU ŚRODOWISKA W GMINIE BANIE MAZURSKIE.

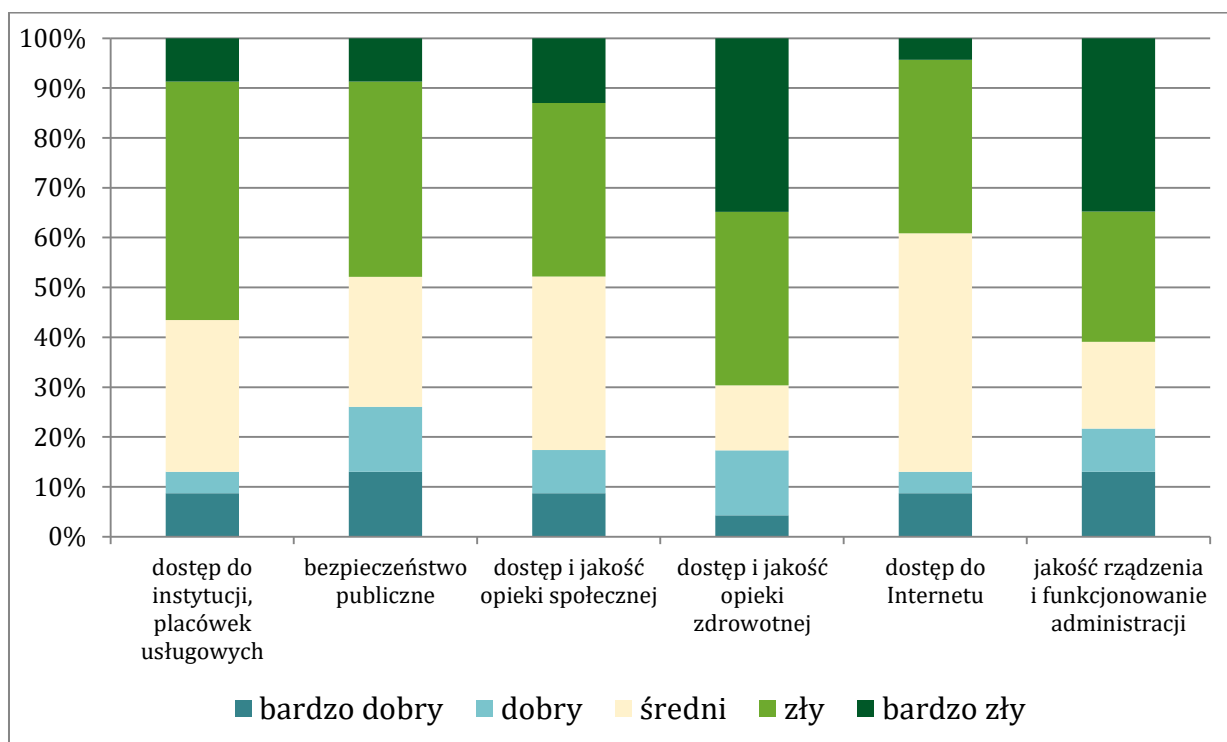

Ocena stanu usług w gminie Banie Mazurskie

Poziom jakości i dostępu do usług społecznych respondenci ocenili bardzo różnorodnie. W przypadku opieki zdrowotnej ponad 2/3 ankietowanych (69,6%) jest zdania, że aktualny stan jest niewystarczający. Co czwarty ankietowany (26,0%) uważa aspekt bezpieczeństwa za pozytywny, natomiast odmienne zdanie zadeklarowało 47,8% badanych. Podobnie oceniono jakość rządzenia i funkcjonowanie administracji publicznej – 21,7% wykazuje zadowolenie w tym aspekcie, natomiast 60,9% ocenia je negatywnie. W przypadku dostępu do Internetu, zadowolenie respondentów kształtuje się na średnim poziomie (47,8%). Relatywnie duża grupa ankietowanych (56,5%) ocenia dostęp do instytucji i placówek usługowych negatywnie, podobnie przedstawia się to w kategorii dostępności i jakości opieki społecznej (47,8%).

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

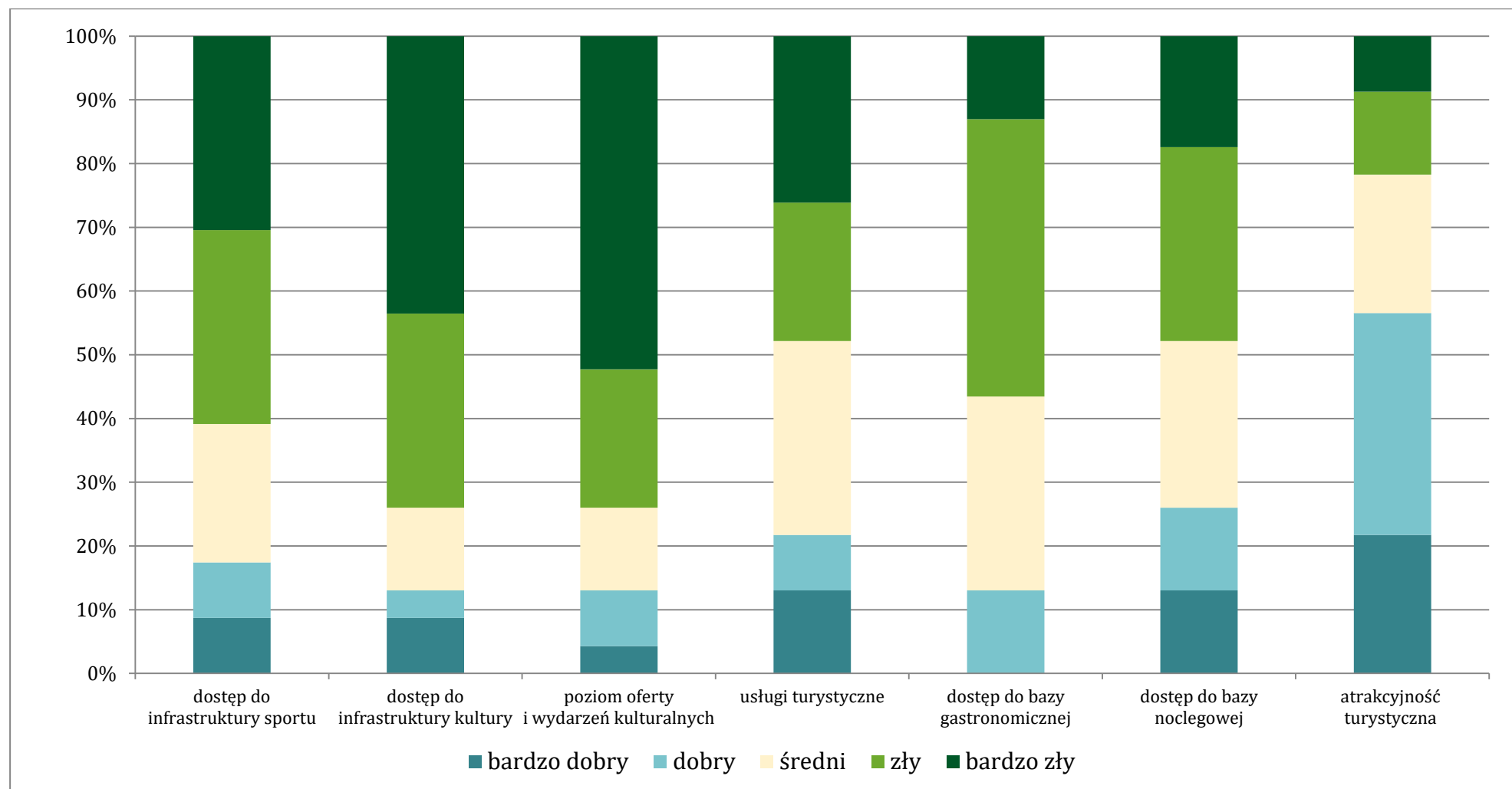
WYKRES. 10. OCENA STANU USŁUG W GMINIE BANIE MAZURSKIE.

Kultura, turystyka i rekreacja

Mieszkańcy oceniają, że największym atutem Gminy w wymiarze kultury, turystyki i rekreacji, jest atrakcyjność turystyczna Gminy (56,5%). Na wysokim poziomie stawiają również dostęp do bazy noclegowej (26,0%) oraz usługi turystyczne (21,7%). Badana społeczność lokalna uważa również, że dostęp do infrastruktury kultury i rozrywki, a także poziom oferty i wydarzeń kulturalnych wymaga poprawy (73,9%). Z kolei, dostęp do infrastruktury sportowej oraz bazy gastronomicznej oceniono bardzo podobnie – niezadowolenie w tych aspektach wykazuje ponad połowa respondentów (kolejno 60,8% oraz 54,8%), natomiast odmienne zdanie ma zaledwie: 17,4% (w zakresie infrastruktury sportowej) oraz 13,0% (w zakresie bazy gastronomicznej) respondentów.

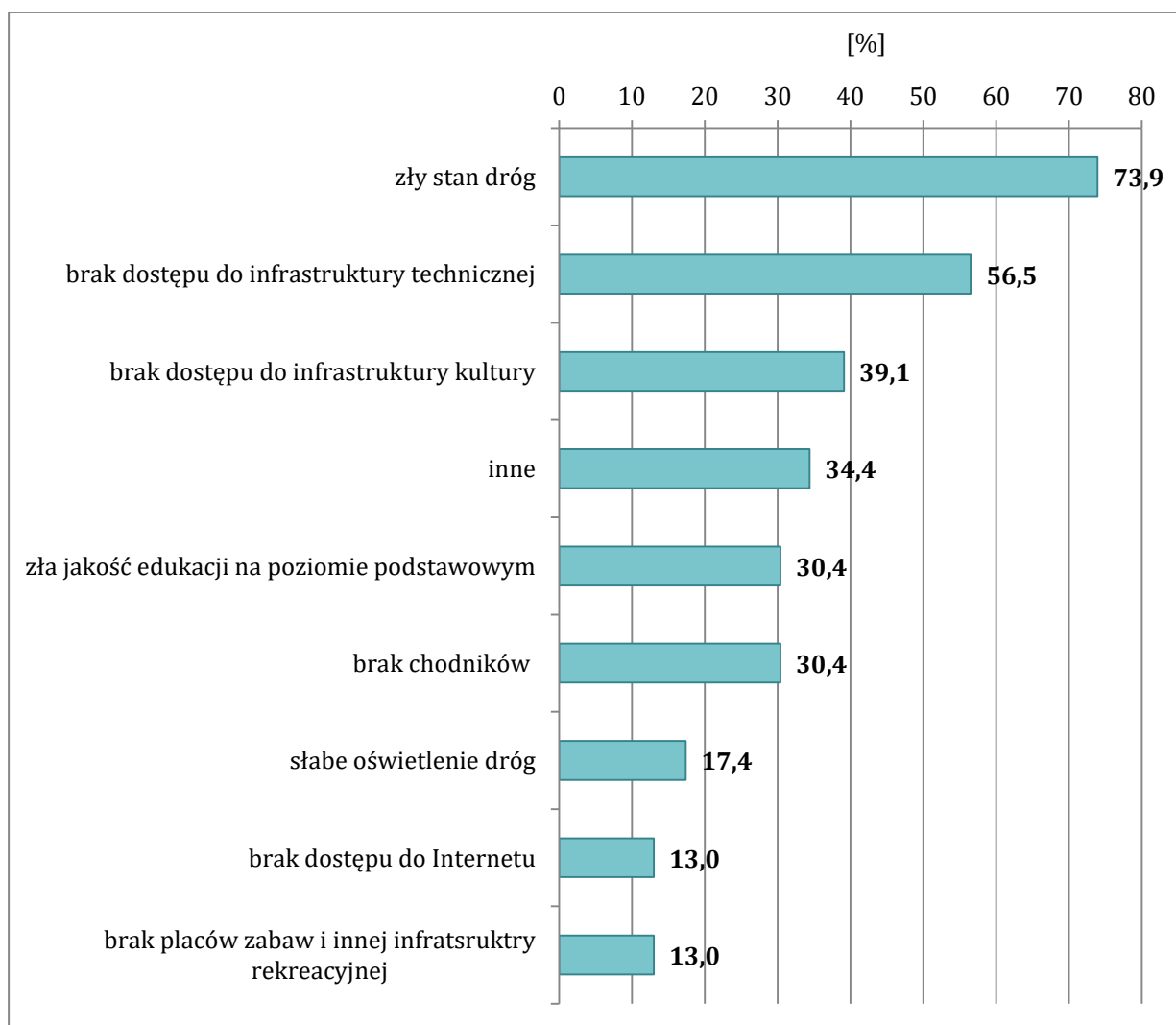
WYKRES. 11. OCENA STANU KULTURY, TURYSTYKI I REKREACJI W GMINIE BANIE MAZURSKIE.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Banie Mazurskie. Za najważniejsze problemy uznano: zły stan dróg (73,9%), brak dostępu do infrastruktury technicznej – wodociągowej i kanalizacyjnej (56,5%) oraz brak dostępu do infrastruktury kultury (39,1%). Z kolei aspektem nie wymagającym interwencji wydaje się być jakość powietrza, gdyż nikt z ankietowanych nie uważa, aby występował problem z zanieczyszczeniem. Wśród innych odpowiedzi najczęściej wymieniano: niedostateczne wykorzystanie istniejących walorów (4,3%), brak miejsc pracy na terenie Gminy (4,3%) oraz brak pomysłu na rozwój Gminy (4,3%).

WYKRES. 12. GŁÓWNE PROBLEMY NA TERENIE GMINY BANIE MAZURSKIE.

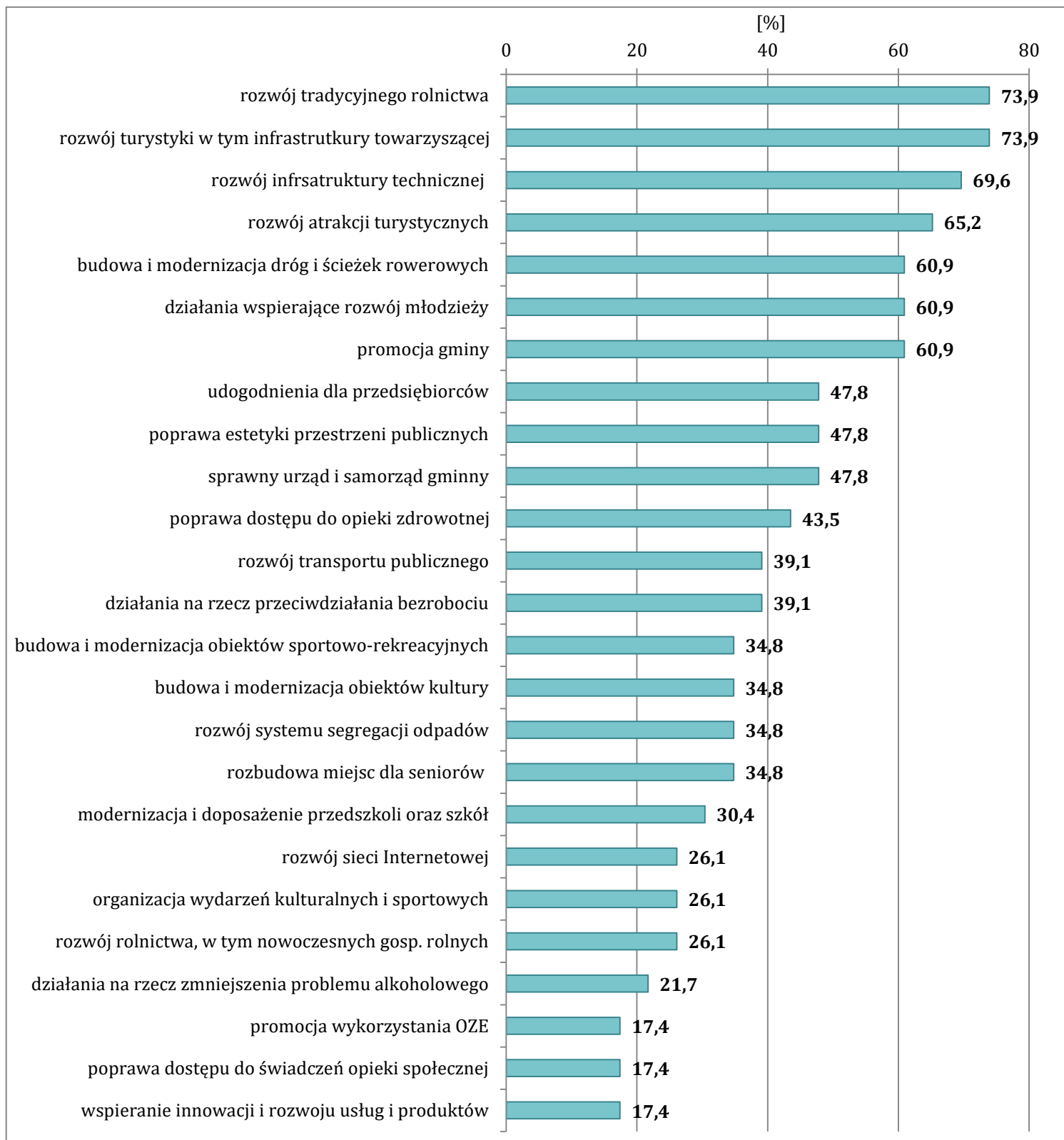
**Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Mieszkańcy mieli również możliwość określenia najważniejszych priorytetów, które mają lub mogłyby mieć wpływ na rozwój Gminy oraz rozwiązanie istniejących problemów i barier rozwojowych. Za najważniejsze uznano: rozwój tradycyjnego, ekologicznego rolnictwa (73,9%) oraz rozwój turystyki, w tym bazy towarzyszącej – noclegowej i gastronomicznej (73,9%). Istotne znaczenie z punktu widzenia mieszkańców ma także rozwój: infrastruktury technicznej – sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (69,6%) oraz atrakcji turystycznych, tj. rozwój przemysłu czasu wolnego (65,2%). Ponadto często wskazywano na takie aspekty jak: budowa i modernizacja dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych (60,9%), działania na rzecz rozwoju młodzieży, aby zapobiec emigracji tej grupy społecznej poza granice Gminy (60,9%) oraz promocja Gminy (60,9%). Najrzadziej zaś wskazywano na: promocję wykorzystania odnawialnych źródeł energii (17,4%), poprawę dostępu do świadczeń opieki społecznej (17,4%) oraz wspieranie innowacji i rozwoju eksportu usług i produktów (17,4%).

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

WYKRES. 13. OKREŚLENIE POTENCJAŁÓW ROZWOJOWYCH GMINY BANIE MAZURSKIE.

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Mieszkańcy mieli także możliwość oceny tego, jakie przedsięwzięcia powinny być zrealizowane priorytetowo w gminie Banie Mazurskie. Wśród najczęstszych odpowiedzi pojawiły się m.in.: rozwój sieci Internetowej, budowa i modernizacja dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, budowa i modernizacja infrastruktury technicznej (sieć kanalizacji i wodociągów) oraz promocja Gminy na poziomie ponadlokalnym. Wśród innych odpowiedzi nawiązano m.in. do modernizacji oraz oznaczenia kluczowych atrakcji turystycznych, rozbudowy infrastruktury turystycznej i towarzyszącej (ścieżki rowerowe, baza gastronomiczna i noclegowa) oraz rozwijania rolnictwa ekologicznego.

**TABELA 1. PRZEDSIĘWZIĘCIA, KTÓRE ZDANIEM MIESZKAŃCÓW POWINNY BYĆ
PRIORYTETOWO REALIZOWANE NA TERENIE GMINY BANIE MAZURSKIE.**

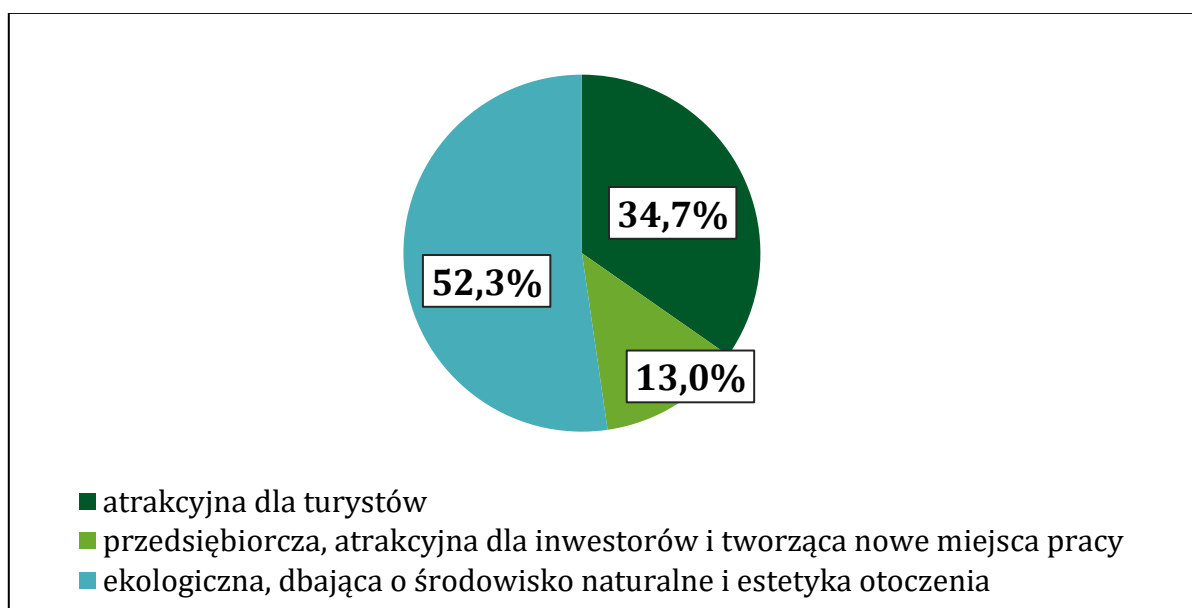
Lp.	Nazwa	Zakres zadania	Obszar
1.	kaplica grobowa w miejscowości Zakałcze Wielkie	remont	turystyka
2.	droga (ul. Szkolna)	przebudowa	transport i komunikacja
3.	sieć kanalizacyjna	modernizacja i rozbudowa	infrastruktura techniczna
4.	chodnik (Lisy-Mieczkówka)	budowa	transport i komunikacja
5.	ścieżki rowerowe	rozbudowa	kultura, sport i rekreacja
6.	droga (Wólka-Grodzisko)	przebudowa	transport i komunikacja
7.	infrastruktura turystyczna	rozbudowa	turystyka
8.	promocja Gminy	wykorzystanie nowoczesnej technologii	turystyka
9.	zapewnienie możliwości rozwoju dla młodzieży	utworzenie nowych miejsc pracy, zwiększenie jakości kształcenia	gospodarka i rynek pracy/ edukacja
10.	droga (Rogale-Widgiry)	przebudowa	transport i komunikacja
11.	sieć wodociągowa	modernizacja i rozbudowa	infrastruktura techniczna
12.	opieka zdrowotna	zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług	usługi społeczne
13.	Internet	poprawa jakości i dostępności	usługi społeczne
14.	infrastruktura rekreacyjna	rozbudowa	kultura, sport i rekreacja
15.	baza gastronomiczna	rozbudowa	turystyka
16.	trasa Green Velo	inwestycje w infrastrukturę towarzyszącą	kultura, sport i rekreacja

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

17.	atrakcje turystyczne	oznaczenie kluczowych miejsc	turystyka
18.	rolnictwo	rozwój rolnictwa ekologicznego	gospodarka i rynek pracy
19.	barierki ochronne	budowa infrastruktury towarzyszącej na ul. Konopnickiej	transport i komunikacja
20.	budynek Urzędu Gminy	modernizacja	zagospodarowanie przestrzenne

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie obszaru z jakim ich zdaniem powinna być utożsamiana gmina Banie Mazurskie w 2030 roku. Ponad połowa ankietowanych (52,3%) uważa, że najważniejszym aspektem Gminy jest środowisko, dlatego należy zadbać o jego stan i estetykę, aby Gmina w 2030 roku była miejscem ekologicznym – zapewniającym wysoki standard przestrzeni. Dużą wagę przywiązywano także do aspektu związanego z przyciąganiem turystów (34,7%) oraz przedsiębiorczością i tworzeniem nowych miejsc pracy (13,0%). Nikt spośród ankietowanych nie uznał za kluczowe dostępu do wysokiej jakości usług społecznych.

WYKRES. 14. Z CZYM, ZDANIEM MIESZKAŃCÓW, POWINNA BYĆ UTOŻSAMIANA GMINA BANIE MAZURSKIE W 2030 ROKU?

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

2. Analiza SWOT

Analiza SWOT to kompleksowa metoda służąca badaniu otoczenia Gminy oraz analiza jej wewnętrznych uwarunkowań. Prowadzona jest w układzie czterech grup czynników wyodrębnionych na podstawie analizy zjawisk podzielonych na zewnętrzne oraz wewnętrzne czynniki. Analiza SWOT to analiza sił i słabości na tle otoczenia, badanego przez pryzmat szans i zagrożeń, jakie mogą mieć istotny wpływ na przebieg procesów rozwojowych. W gminie Banie Mazurskie wyodrębniono słabe oraz mocne strony jednostki samorządu terytorialnego jako czynniki wewnętrzne, na które Gmina ma bezpośredni wpływ oraz czynniki zewnętrzne, czyli szanse i zagrożenia, które w dłuższej perspektywie czasu mogą znacząco oddziaływać na rozwój Gminy, jednak władze lokalne nie mają nad nimi bezpośredniej kontroli.

MOCNE STRONY

Czyli wewnętrzne czynniki pozytywne, to przede wszystkim to, co wyróżnia Gminę na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek Gminy.

SŁABE STRONY

Czyli wewnętrzne czynniki negatywne, to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój Gminy.

SZANSE

Czyli zewnętrzne czynniki pozytywne, to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla Gminy sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

ZAGROŻENIA

Czyli zewnętrzne czynniki negatywne, to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla Gminy warunki rozwoju w jego otoczeniu.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Analiza SWOT służy podsumowaniu oraz zhierarchizowaniu ww. wniosków, ukazaniu najważniejszych pozytywnych oraz negatywnych uwarunkowań Gminy, wyróżniających ją na tle innych jednostek samorządu terytorialnego. Stworzona analiza SWOT ukazuje również wyniki przeprowadzonych w procesie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy – konsultacji społecznych.

MOCNE STRONY

Peryferyjne położenie jako szansa na rozwój zrównoważonej turystyki,

Bardzo dobra jakość powietrza, którego przyczyną jest brak uciążliwego przemysłu na terenie Gminy,

Oferta ulg podatkowych dla nowych przedsiębiorców,

Zwiększająca się liczba użytkowników OZE,

Działania promujące budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,

Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez organizowanie konkursów tematycznych oraz edukację uczniów w szkołach,

Prowadzenie działalności kulturalnej na poziomie lokalnym przez Gminny Ośrodek Kultury oraz Bibliotekę Publiczną,

SŁABE STRONY

Peryferyjne położenie na tle województwa, kraju i Europy wpływające na postępującą marginalizację,

Położenie poza głównymi ciągami komunikacyjnymi o znaczeniu krajowym i międzynarodowym,

Ograniczony dostęp do komunikacji publicznej, zwłaszcza w peryferyjnych obszarach Gminy,

Słaba dostępność komunikacyjna wewnątrz obszaru oraz względem pozostałej części województwa i kraju,

Niedostateczny stan dróg oraz infrastruktury towarzyszącej,

Występujące bariery architektoniczne, stwarzające problem dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami,

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Sprawnie działające organizacje pozarządowe,
świadczące usługi z zakresu kultury oraz
pomocy społecznej,

Liczne działania profilaktyczne zapobiegające
negatywnym zjawiskom społecznym,

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej zapewniającego wsparcie m.in. dla
osób bezrobotnych i uzależnionych od
alkoholu,

Odpowiednia diagnoza poszczególnych
przypadków wymagających pomocy społecznej
uwarunkowana liczbą pracowników opieki
społecznej,

Obecność przychodni zdrowia, ośrodka
rehabilitacyjnego oraz punktu podstawowej
opieki zdrowotnej na terenie Gminy,

Wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań
w placówkach oświatowych (tablice
interaktywne itp.),

Atrakcyjne dziedzictwo kulturowe
i historyczne,

Duża powierzchnia obszarów cennych
przyrodniczo, które stanowią szansę dla
rozwoju turystyki,

Bliskość rynku wschodniego,

Niewystarczająca liczba miejsc pracy
zatrudniających większą ilość pracowników,

Brak terenów przeznaczonych pod
inwestycje,

Gospodarka zdominowana przez
mikroprzedsiębiorstwa,

Brak instytucji wspierania biznesu,

Brak stacji pomiarowej w aspekcie jakości
powietrza,

Niekorzystna struktura demograficzna,

Starzejące się społeczeństwo – rosnąca
liczba osób w wieku poprodukcyjnym,

Wysoki wskaźnik bezrobocia,

Niskie wynagrodzenia pracowników
przekładające się na braki kadrowe,

Brak pracy w rolnictwie zmuszający
mieszkańców do poszukiwania zatrudnienia
w sąsiednich, głównie miejskich gminach,

Ograniczony dostęp do specjalistycznej
opieki zdrowotnej, którego przyczyną jest
zbyt mała ilość lekarzy specjalistów,

Odływ ludzi młodych i wykształconych,

Brak sieci gazociągowej,

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Malownicze krajobrazowo ścieżki rowerowe, w tym Green Velo, zapewniające połączenie z sąsiednimi gminami,	Niewystarczająca infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa i kanalizacyjna),
Rolniczy charakter Gminy przyjmujący postać rodzinnych gospodarstw nastawionych na samozaopatrzenie,	Zanieczyszczenie terenów cennych przyrodniczo poprzez powstawanie „dzikich” wysypisk śmieci,
Obecność produktów rozpoznawalnych na poziomie ponadlokalnym (tj. tradycyjne lody, kartacze),	Brak składowiska odpadów na terenie Gminy,
Wysoki poziom bezpieczeństwa zapewniany przez zlokalizowane na terenie Gminy oddziały OSP oraz placówkę straży granicznej,	Brak przejścia granicznego na terenie Gminy,
Dobra komunikacja władzy publicznej z mieszkańcami poprzez organizowanie cyklicznych spotkań z sołtysami i mieszkańcami sołectw,	Niewystarczająca oferta kulturalna na poziomie ponadlokalnym,
Przynależność Gminy do organizacji pozarządowych na rzecz gmin przygranicznych.	Niewystarczająca baza noclegowa i gastronomiczna,
	Niewystarczająca jakość marketingu terytorialnego,
	Brak nowoczesnego podejścia do rozwoju turystyki w regionie,
	Niewystarczająca infrastruktura sportowa i rekreacyjna,
	Niewystarczająca liczba miejsc do rozwoju pasji wśród dzieci i młodzieży,
	Niewystarczająca liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla mieszkańców,
	Brak żłobka na terenie Gminy,

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Słabe wykorzystanie walorów atrakcji
turystycznych,

Niski stopień pokrycia Gminy MPZP
stanowiący barierę dla kompleksowego
kształtowania przestrzeni,

Rozproszenie osadnicze związane z dużym
rozdrobnieniem gospodarstw rolnych,

Brak dostępu do szybkiego Internetu
w większości sołectw.

SZANSE

Zwiększające się zainteresowanie społeczności
dostępem do turystyki wypoczynkowej, w tym
miejsc o wysokich walorach krajobrazowych,

Budowanie sieci współpracy, zarówno
zewnętrznych jak i wewnętrznych na poziomie
sąsiadujących gmin, powiatu oraz
województwa,

Zwiększające się znaczenie ogólnokrajowego
trendu na bycie „eko” zwiększającego potencjał
dla rozwoju rolnictwa ekologicznego,

Wzrost dofinansowań oraz zmiany
w uwarunkowaniach prawnych związanych
z Odnawialnymi Źródłami Energii,

ZAGROŻENIA

Zwiększająca się marginalizacja Gminy
względem województwa poprzez zanikające
procesy społeczno-gospodarcze,

Nieoznakowane atrakcje turystyczne
w regionie, generujące stagnację w rozwoju
marketingu terytorialnego,

Degradacja środowiska przyrodniczego
przez potencjalnych inwestorów,

Zwiększający się problem dostępu do opieki
zdrowotnej wynikający
z niewydolności systemu ochrony zdrowia
oraz odpływu lekarzy specjalistów do
większych ośrodków miejskich,

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Wzrost bezpieczeństwa dzięki planowanej inwestycji przewidującej utworzenie posterunku policji na terenie Gminy,

Zwiększenie możliwości pozyskiwania dofinansowań związanych z funkcjonowaniem ochrony zdrowia oraz rozwojem placówek edukacyjnych.

Większe zainteresowanie oraz świadomość społeczności na temat lokalnych problemów społecznych, np. alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,

Rozwój polityki prorodzinnej oraz wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnościami,

Aktywizacja mieszkańców regionu, poprzez rozwój wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej,

Zewnętrzne wsparcie dla przedsiębiorców chcących rozpocząć działalność gospodarczą na terenie Gminy,

Wzrost zainteresowania poszukiwaniem nowych form turystyki („nowe domy”, „slow food”, „slow life”), które mają szansę na rozwój na obszarze Gminy,

Utworzenie nowych ponadlokalnych połączeń drogowych,

Współpraca międzygminna w zakresie rozwoju ciągów rowerowych oraz pieszych,

Zwiększające się bariery architektoniczne i komunikacyjne dla osób o ograniczonej mobilności, generujące np. problemy z dojazdem do miejsc użyteczności publicznej,

Sąsiedztwo bogatych i atrakcyjnych turystycznie gmin,

Duży popyt na wykwalifikowanych pracowników i atrakcyjne warunki pracy poza granicami kraju oraz w większych ośrodkach miejskich,

Wzrost bezrobocia w kraju związany z niepewną sytuacją ekonomiczną na rynku pracy,

Zmniejszenie puli środków zewnętrznych na rozwój przestrzeni, w tym komunikacji oraz infrastruktury technicznej,

Brak rynków zbytu,

Nieopłacalność produkcji rolnej.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

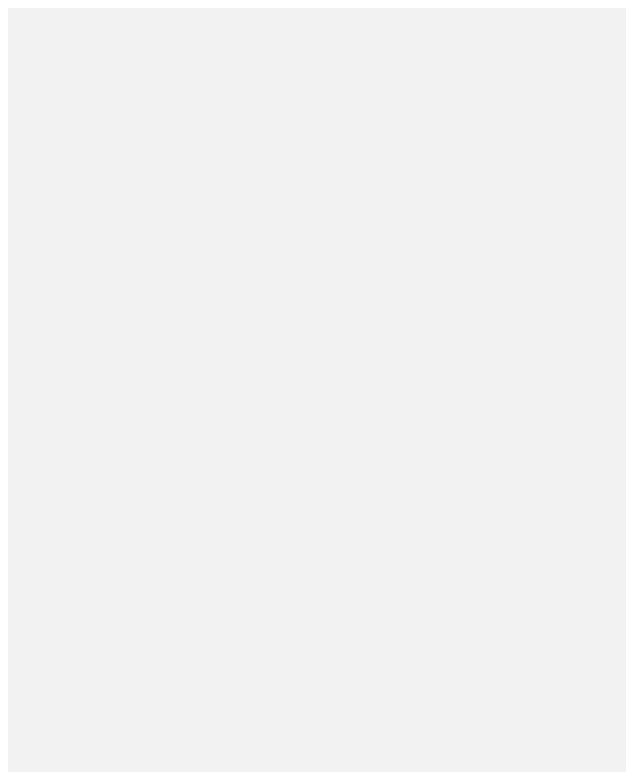
Wzrost znaczenia kształtowania polityki
przestrzennej poprzez stosowne regulacje
prawne,

Poprawa stanu dróg,

Rozwój gospodarki opartej na wiedzy oraz
generowanie instytucji otoczenia biznesu,

Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej
w regionie, w tym rozwój agroturystyki,

Zwiększenie częstotliwości połączeń
komunikacyjnych Gminy z ośrodkiem
centralnym.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

3. Wnioski z diagnozy strategicznej

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, nieodłącznym elementem Strategii Rozwoju Gminy są wnioski ze sporządzonej diagnozy strategicznej. Wnioski zostały opracowane na podstawie zebranych danych statystycznych, danych przestrzennych oraz przeprowadzonych badań ankietowych. Wyłonione wnioski tworzą podstawę do opracowania części operacyjnej strategii rozwoju, przez co podzielone zostały na poszczególne obszary. Wyodrębniono takie aspekty funkcjonowania poszczególnych obszarów jak:

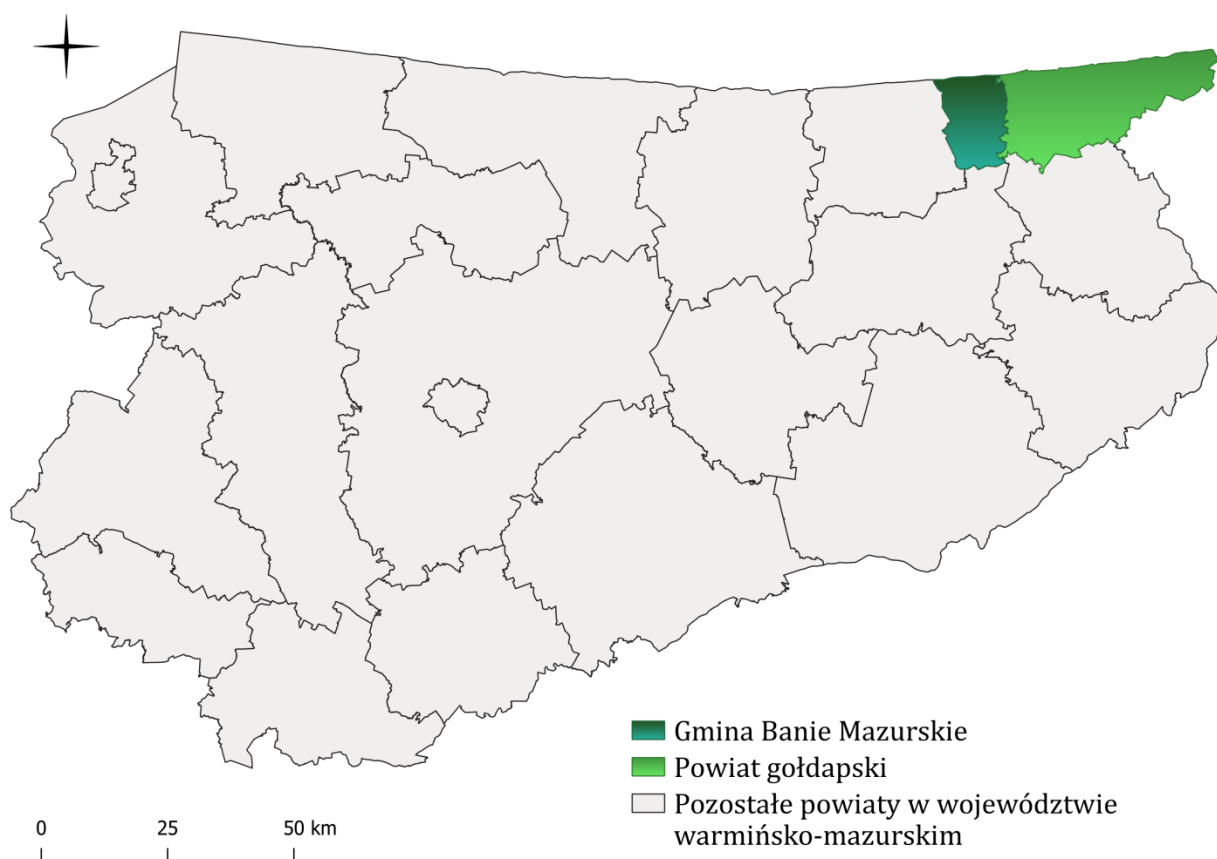
- 1 Uwarunkowania lokalizacyjne
- 2 Środowisko przyrodnicze
- 3 Uwarunkowania społeczne
- 4 Polityka przestrzenna
- 5 Infrastruktura techniczna
- 6 Uwarunkowania gospodarcze
- 7 Kultura, turystyka i rekreacja

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Uwarunkowania lokalizacyjne

Gmina Banie Mazurskie znajduje się w województwie warmińsko-mazurskim, w zachodniej części powiatu gołdapskiego. W skład Gminy wchodzi 20 sołectw. Jest to gmina wiejska z dużą powierzchnią lasów, posiada bogate walory krajobrazowe i historyczne, łączące w sobie swobodny dostęp do przyrody z bogatym dziedzictwem kulturowym. Gmina Banie Mazurskie położona jest w peryferyjnym obszarze województwa warmińsko-mazurskiego, stanowiąc obszar zagrożony marginalizacją. Gmina wchodzi w skład 52 gmin należących do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w województwie warmińsko-mazurskim.

RYSUNEK 2. POŁOŻENIE GMINY BANIE MAZURSKIE NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA.

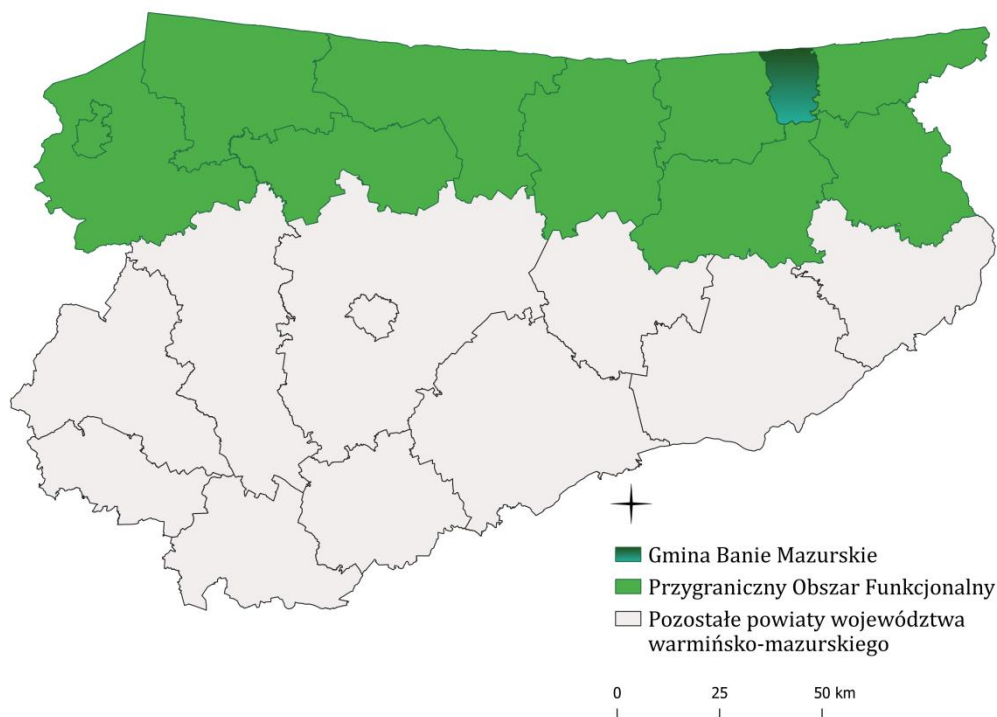
Źródło: Opracowanie własne.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Gmina Banie Mazurskie leży poza głównymi szlakami komunikacyjnymi o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Przez jej teren przebiega droga wojewódzka nr 650 łącząca siedzibę Gminy z Gołdapią i DK nr 65. Układ drogowy uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne. Na obszarze Gminy nie występują czynne linie kolejowe. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego zakłada rozbudowę systemu dróg wodnych, w tym utworzenie wodnego przejścia granicznego na rzece Węgorapie w Mieduniskach.

Gmina Banie Mazurskie wchodzi w skład Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego. Pełni on głównie funkcje rolnicze i turystyczne. Na tym obszarze wyróżniają się następujące strefy: Strefa Zalewu Wiślanego, obszary rolnicze w centralnej i północno-zachodniej części OF oraz obszary o wybitnych walorach przyrodniczych. Gmina Banie Mazurskie, wraz z całym powiatem gołdapskim, zaliczana jest do tej ostatniej grupy – w tej strefie zlokalizowane jest uzdrowisko Gołdap, gdzie w lecznictwie uzdrowiskowym wykorzystywane są lokalne pokłady borowinowe.

RYSUNEK 3. POŁOŻENIE GMINY BANIE MAZURSKIE NA TLE PRYGRANICZNEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO.

Źródło: Opracowanie własne.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Środowisko przyrodnicze

Ze względu na brak uciążliwego przemysłu, w gminie Banie Mazurskie odnotowuje się dobrą jakość powietrza.

Gmina stanowi niezwykle atrakcyjny pod względem przyrodniczo-krajobrazowym teren z rozległymi obszarami lasów oraz zróżnicowanym ukształtowaniem powierzchni. Do najcenniejszych form ochrony przyrodniczych należą: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy oraz 4 obszary Natura 2000 (Lasy Skalskie, Puszcza Borecka, Niecka Skalska oraz Ostoja Borecka).

Przez teren gminy Banie Mazurskie przepływają rzeki Gołdapa i Węgorapa, połączone Kanałem Brożajckim, który może stanowić atrakcyjny szlak spływów kajakowych.

Uwarunkowania społeczne

Sytuacja demograficzna w Gminie, jak i w całym regionie plasuje się na niekorzystnym poziomie, gdzie od lat wskaźniki dotyczące przyrostu naturalnego oraz salda migracji przyjmują wartości ujemne. Faktem, na który należy zwrócić szczególną uwagę jest postępujący spadek przyrostu naturalnego na terenie kraju w ciągu ostatnich lat, który jest jedną z negatywnych konsekwencji wystąpienia ogólnoswiatowej Pandemii COVID-19.

Udział ludności w wieku produkcyjnym w gminie Banie Mazurskie w 2020 wynosił 62,5% w stosunku do ogólnej liczby ludności. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 14,3% ogólnej liczby ludności, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym – 23,2%. Na przestrzeni lat wzrósł udział ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, co świadczy o postępujących procesach starzenia się społeczeństwa.

Jednym z najpoważniejszych problemów ekonomiczno-społecznych w powiecie jest bezrobocie. Znaczna część mieszkańców Gminy pozostaje bez zatrudnienia. Bezrobocie rejestrowane wynosi 14,8% (2020 r.), co stanowi znacznie wyższą wartość niż odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej jest relatywnie duża, czego przyczyną jest wysoka stopa bezrobocia. Na 10 000 mieszkańców aż 1 400 osób korzysta z pomocy społecznej. W ostatnich latach obserwuje się stopniowe obniżanie tego wskaźnika na terenie Gminy.

Mieszkańcy gminy Banie Mazurskie legitymują się zdecydowanie niższym poziomem wykształcenia niż wynosi średnia dla całego województwa warmińsko-mazurskiego.

Liczba miejsc w przedszkolach na terenie gminy Banie Mazurskie statystycznie nie jest wystarczająca – na jedno miejsce przypada 2,13 dzieci w wieku przedszkolnym. Jest to wartość znacznie wyższa niż w przypadku województwa i kraju. W praktyce liczba miejsc odpowiada na zapotrzebowanie mieszkańców.

Dużą część żyjącej w Gminie ludności stanowi mniejszość ukraińska (około 25%), która została tu przesiedlona w czasie „Akcji Wisła” z terenów Polski południowo-wschodniej. Gmina stanowi centrum społeczno-kulturalne ludności ukraińskiej w kraju. Swoją siedzibę ma tu m.in. koło Związku Ukraińców w Polsce.

Liczba stwierdzonych przestępstw w 2020 roku wynosiła 68, co oznacza, że na każdych 1 000 mieszkańców przypada 18,4 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości odnotowanej w województwie i znacznie niższa niż wartość wskaźnika dla całego kraju. Z kolei wskaźnik wykrywalności przestępstw przewyższa wartość dla województwa i dla Polski.

Polityka przestrzenna

W gminie Banie Mazurskie podstawowym dokumentem kształtującym politykę przestrzenną jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Na poziomie Gminy zabudowa mieszkaniowa ma charakter rozproszony, największa koncentracja zabudowy występuje w centralnej części obszaru – w miejscowości Banie Mazurskie oraz wzdłuż głównych dróg.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Zasoby mieszkaniowe w Gminie na koniec 2019 roku obejmowały 1 312 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 357 mieszkań. Wartość ta jest zbliżona do wskaźnika przyjętego dla województwa i dla kraju.

Infrastruktura techniczna

Na terenie gminy Banie Mazurskie ponad 90% ludności korzysta z instalacji wodociągowych (95,5%), co stanowi pozytywny aspekt funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej. Odmienne przedstawia się sytuacja dostępu do sieci kanalizacyjnej, gdzie na terenie Gminy wciąż znajdują się sołectwa (10), które nie posiadają podłączenia do zbiorczej sieci kanalizacyjnej.

Na terenie gminy Banie Mazurskie znajdują się 3 stacje uzdatniania wody. Ogólna długość zbiorczej sieci wodociągowej w 2020 roku wynosiła około 136,36 km. Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej w tym samym roku wynosiła 3 450 osób. Ilość budynków podłączonych do wodociągów stanowiła 71,4% ogółu budynków mieszkalnych.

TABELA 2. STACJE UZDATNIANIA WODY NA TERENIE GMINY BANIE MAZURSKIE.

Stacja uzdatniania wody	Długość sieci [m]	Liczba odbiorców [osoby]
Banie Mazurskie	58 734	732
Radziejmy	28 473	143
Budziska	49 051	223

Źródło: Ewidencja gminna.

W miejscowości Banie Mazurskie znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu „Hydrocentrum”. Ponadto na terenie Gminy znajdują się 2 zbiorcze oczyszczalnie ścieków. Ogólna długość zbiorczej sieci kanalizacyjnej wynosiła (w 2020 roku) około 42,61 km, natomiast liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w tym samym roku wynosiła 860 osób. Ilość budynków podłączonych do kanalizacji wynosiła 167 sztuk (19,9% ogółu budynków mieszkalnych). Przez teren gminy Banie Mazurskie na chwilę obecna nie przebiega gazociąg.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Uwarunkowania gospodarcze

W gminie Banie Mazurskie rolnictwo nadal odgrywa znaczącą rolę w jej funkcjonowaniu – aż 34,2% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy pracuje w sektorze rolniczym. Wśród pozostałych dziedzin w obszarze prowadzenia działalności gospodarczej wyróżnia się: przemysł i budownictwo, sektor usługowy oraz finansowy.

Największymi pracodawcami w Gminie są m.in.: Urząd Gminy, Zespół Placówek Oświatowych oraz kilka prywatnych sklepów. Liczba miejsc pracy na terenie gminy Banie Mazurskie nie jest jednak wystarczająca i przyczynia się do poszukiwania przez mieszkańców zatrudnienia poza jej granicami.

Liczba pracujących na 1000 ludności w gminie Banie Mazurskie wynosi 47, jest to wynik kilkukrotnie niższy niż w przypadku wskaźników określonych dla województwa i kraju. W strukturze pracujących dominują kobiety stanowiąc ponad połowę osób zatrudnionych (57,6%).

Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2020 roku wynosiła 245, z czego 168 (68,6%) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tym samym roku zarejestrowano 11 nowych podmiotów a 8 zostało wyrejestrowanych.

W strukturze wielkościowej przedsiębiorstw dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób (96,7%).

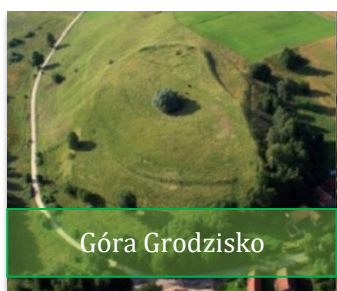
Kultura, turystyka i rekreacja

Usługi z zakresu kultury świadczone są w Gminie przez dwie jednostki organizacyjne: Gminny Ośrodek Kultury i Promocji (GOKiP) w Baniach Mazurskich oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Baniach Mazurskich. Priorytetem działalności GOKiP jest troska o animację i rozwój aktywności twórczej mieszkańców pozwalające zaspokoić potrzeby kulturalne społeczeństwa Gminy. Służy temu różnorodna działalność kulturalna, sportowa i promocyjna. Obiekt GOKiP dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na terenie Gminy działa również 15 organizacji pozarządowych, 1 fundacja – „Wyznacznik” oraz 3 parafie.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Z uwagi na znaczny udział ludności ukraińskiej na obszarze gminy Banie Mazurskie, stanowi ona miejsce rozwoju różnych kultur, co przekłada się na bogate dziedzictwo kulturowe w jej granicach. Wśród najważniejszych zabytków wymienia się:

- Górę Grodzisko zlokalizowaną w południowej części Grodziska, gdzie znajduje się stanowisko archeologiczne objęte ochroną konserwatorską,
- Park dworski w m. Klewiny z przyległym terenem zabudowy gospodarczej i mieszkalnej,
- Pałac w Miednioskach Wielkich,
- Kaplicę grobową w Rapie zwana „piramidą”,
- Kaplica rodowa w miejscowości Zakałcze Wielkie,
- Cmentarze wojenne,
- Kościół parafialny pw. Narodzenia NMP w m. Żabin.

Góra Grodzisko

<https://goldap.org.pl/>

Aleja dębowa prowadząca do dworu (Klewiny)

<https://dworypogranicza.pl/>

Kaplica grobowa "piramida" (Rapa)

<https://mazury24.eu/>

Pałac (Miednuszki Wielkie)

<https://mazury24.eu/>

Cmentarz wojenny (Żabin)

<https://www.rowerypolszyn/>

Kościół parafialny pw. Narodzenia NMP (Żabin)

<https://www.polskaniezwykla.pl/>

Przez teren Gminy przepływa rzeka Gołdapa stanowiąca interesujący szlak spływów kajakowych. We wsi Brożajcie znajduje się kanał, który łączy Gołdapę z Węgorapą. Odcinek ten stanowi niezwykle malowniczą część szlaku, przebiega bowiem przez Lasy Skaliskie, stanowi też ostoję bobrów. Przeszkodę dla kajakarzy stanowią natomiast jazy, elektrownia Brożajcie i młyny.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Banie Mazurskie to obszar atrakcyjny dla rowerzystów – przed teren Gminy przebiega fragment szlaku Green Velo, który stanowi najdłuższą trasę rowerową w Polsce, przebiegając przez obszar 5 województw leżących we wschodniej części kraju. Łączy on obszar Gminy m.in. z miejscowościami: Gołdap i Węgorzewo.

4. Misja oraz wizja gminy Banie Mazurskie

Misja

Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie powstała w związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi danej jednostki terytorialnej i potrzebą dalszego planowania rozwoju strategicznego. Misją dokumentu jest zhierarchizowanie oraz skonkretyzowanie działań samorządu terytorialnego na rzecz kształtowania zrównoważonego rozwoju w gminie.

W związku z powstaniem tak ważnego dokumentu strategicznego na poziomie lokalnym, Gmina Banie Mazurskie zyska możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, środków krajowych oraz zagranicznych.

Strategia ma na celu zwiększenie jakości oraz poziomu życia społeczności lokalnej, a także odpowiadać na potrzeby mieszkańców, we współpracy ze wszystkimi jednostkami organizacyjnymi oraz pomocniczymi gminy.

*Misją strategii jest podkreślenie
ważności strategii rozwoju w procesie
planowania rozwoju Gminy*

*Misją strategii jest zwiększenie
możliwości aplikowania
o środki publiczne, w ramach
regionalnych, krajowych
i zagranicznych programów*

*Misją strategii jest eliminowanie
istniejących barier na rzecz
wykorzystywania lokalnych atutów
celem zwiększenia jakości życia
mieszkańców.*

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Wizja

„Gmina Banie Mazurskie to miejsce przyjazne mieszkańcom i turystom, bezpieczne, dostosowujące usługi do potrzeb społeczności lokalnej oraz zapewniające rozwój młodych mieszkańców. To Gmina wspierająca rozwój lokalny, z dobrym dostępem do komunikacji. To miejsce dbające o każdą grupę społeczną oraz dziedzictwo kulturowe”.

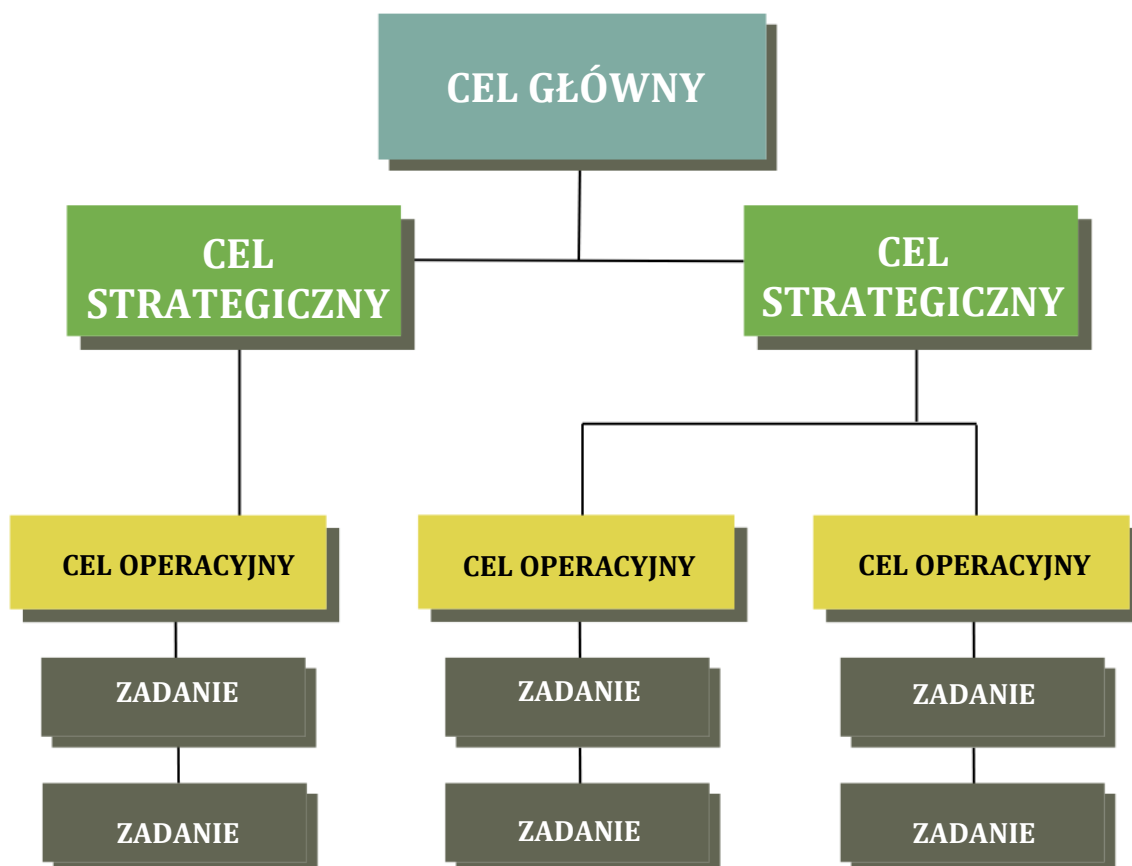
5. Kierunki rozwoju

Stworzeniu poniższych kierunków rozwoju przyświeca cel odniesienia się do nadrzędnego celu strategii, jakim jest powstała wizja, odpowiadająca na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne Gminy. Wizja mówiąca o dobrej jakości życia mieszkańców, kształtowaniu potencjału społecznego, równowagi przestrzennej oraz zachowaniu dostępu do wysokiej jakości kultury przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego wyodrębnia **główny cel strategii**, jakim jest:

„Wzrost konkurencyjności Gminy na tle regionu, przy jednoczesnym zwiększaniu jakości życia mieszkańców, upowszechnianiu dóbr kultury oraz szerzeniu znaczenia turystyki.”

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Hierarchia, według której stworzono kierunki rozwoju Gminy kształtuje się następująco:

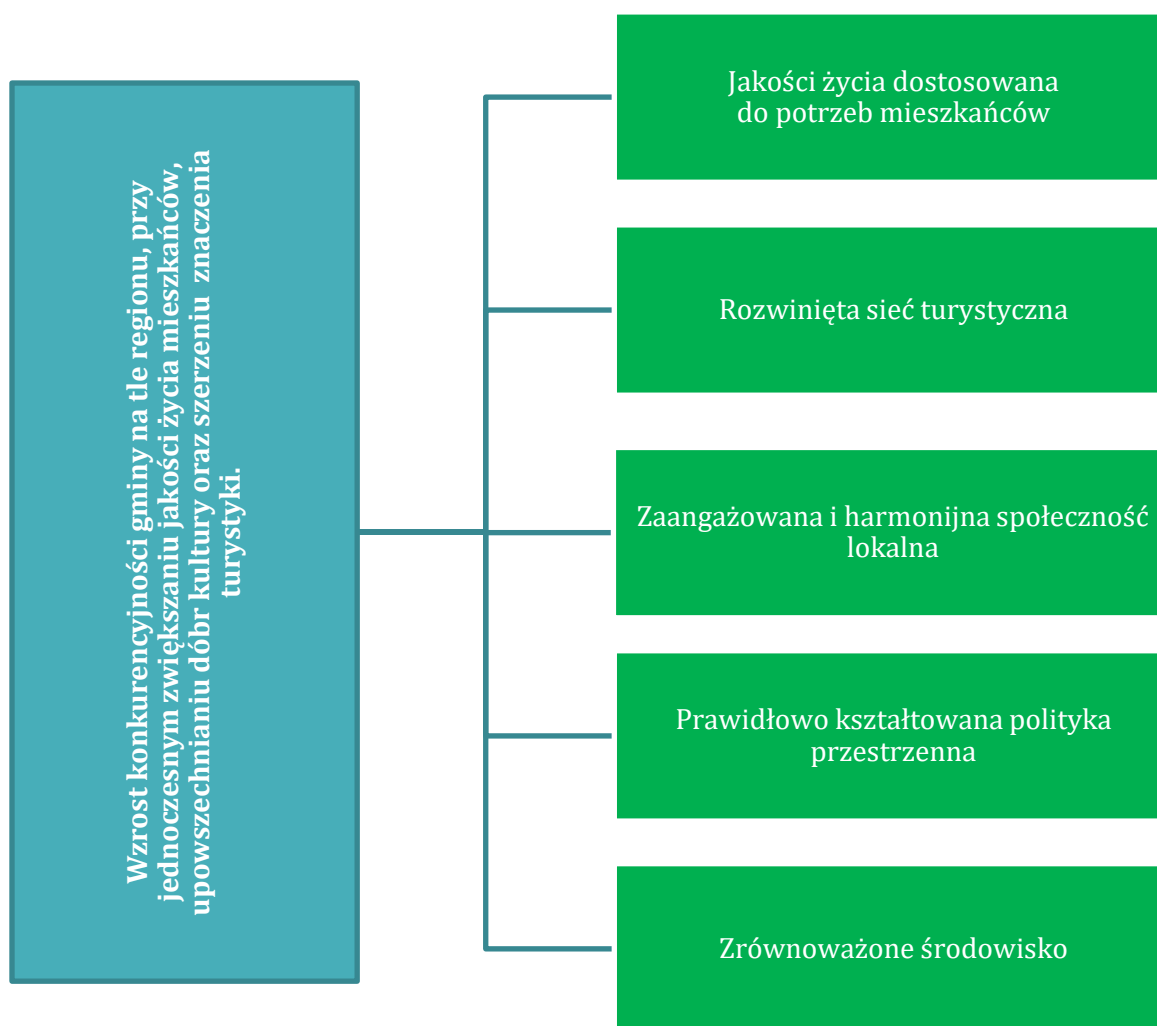
Na podstawie głównego celu, wyodrębniono poszczególne cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań.

Cele strategiczne (długookresowe) są elementem Strategii Rozwoju Gminy służącym usystematyzowaniu, zhierarchizowaniu oraz określeniu podstawowych czynników, które należy realizować w trakcie obowiązywania danego dokumentu, jak i przez cały okres jego zasadności. Aby wdrażanie strategii było efektywniejsze, a realizacja głównych celów bardziej kompleksowa, cele strategiczne dzieli się na sfery dotyczące danych kierunków rozwoju (np. cele w obszarze: gospodarki, środowiska, turystyki, przestrzeni).

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Cele operacyjne (średniokresowe) są wyznaczane na niższym szczeblu, służą określeniu głównych działań koniecznych do podjęcia w obszarze planowanych celów strategicznych.

Zadania (krótkookresowe) są wyznacznikiem inwestycji, jakie Gmina powinna podjąć w trakcie trwania strategii.

Do zaplanowanych celów strategicznych przypisano poszczególne wskaźniki, które wyrażają oczekiwane rezultaty planowanych działań.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Cel 1. Jakość życia dostosowana do potrzeb mieszkańców

Podstawą rozwoju danego obszaru będzie przede wszystkim działalność Gminy w takich obszarach jak:

- ochrona zdrowia – poprzez dostosowanie jakości świadczonych usług zdrowotnych do potrzeb społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna – poprzez systematyczne wspieranie osób dotkniętych ciężką sytuacją życiową, rozumienie potrzeb oraz wzmacnianie form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów,
- kultura, sport i rekreacja – poprzez zwiększanie dostępu do kultury i rekreacji, rozwijanie pasji oraz zainteresowań społeczności lokalnej oraz wzmacnianie więzi społecznych.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej	Zapewnienie mieszkańcom usług specjalistycznych, opiekuńczych, pielęgnacyjnych i medycznych.	Zwiększenie dostępności do placówek zdrowotnych oraz poprawa warunków leczenia.
	Prowadzenie stałej działalności profilaktycznej w szkołach, rozwijającej aktywny tryb życia.	Polepszenie stanu zdrowia oraz zwiększenie aktywnego trybu życia wśród młodzieży.
	Pomoc w doposażaniu placówek świadczących usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (POZ).	Poprawa infrastruktury placówek ochrony zdrowia oraz jakości świadczonych usług.
	Poprawa dostępności do usług związanych z e-zdrowiem.	Zwiększenie dostępności do POZ oraz rozwój specjalistycznych usług w Gminie.
	Systematyczna dbałość o zasady bezpieczeństwa sanitarnego w miejscach użyteczności publicznej.	Zmniejszenie ilości zachorowań na choroby wirusowe.
	Systematyczna organizacja darmowych badań profilaktycznych.	Polepszenie stanu zdrowia wśród seniorów i grup zagrożonych wystąpieniem danego schorzenia.
Zwiększenie dostępu do kultury, sportu i rekreacji	Systematyczne doposażanie placówek kulturalnych.	Zwiększenie oferty podmiotów realizujących działania z zakresu kultury, sportu i rekreacji.
	Poszerzanie działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Promocji w Baniach Mazurskich.	
	Budowa nowych oraz modernizacja istniejących placów zabaw oraz siłowni na wolnym powietrzu.	Zwiększenie atrakcyjności obiektów sportowych.
	Modernizacja świetlic wiejskich.	Zwiększenie dostępu do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Gminy.
	Modernizacja istniejących obiektów sportowych oraz budowa nowych, o charakterze sportowo-rekreacyjnym.	

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Zwiększanie dostępu do pomocy społecznej	Aktywizacja korzystania z dostępu do kultury, sportu i rekreacji poprzez organizację imprez kulturalnych.	
	Zapewnienie doradztwa zawodowego dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy.	Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych.
	Niwelowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej.	Podniesienie jakości życia osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.

Cel 2. Rozwinięta sieć turystyczna

Ideą danego celu strategicznego jest zapewnienie wysokiego dostępu do usług turystycznych, promujących region oraz Gminę, z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego. Cel ten zakłada zwiększenie atrakcyjności Gminy, poprzez wykorzystanie istniejących uwarunkowań – walorów historycznych oraz przyrodniczych.

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Wdrażanie rozwiązań dla rozwoju dziedzictwa kulturowego	Organizacja wydarzeń/wystaw wspierających lokalną kulturę i szerzącą dziedzictwo kulturowe Gminy.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy Zwiększenie dostępu do dziedzictwa kulturowego dla mieszkańców oraz turystów.
	Rozwój atrakcji turystycznych, w tym modernizacja oraz renowacja miejsc dziedzictwa kulturowego.	
	Wspieranie i kreowanie produktu regionalnego.	

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Wykorzystanie istniejących uwarunkowań dla rozwoju turystyki	Tworzenie bazy informacyjnej dotyczącej dziedzictwa kulturowego Gminy, w tym rozwój dostępności do informacji.	Wzrost wiedzy mieszkańców i turystów w zakresie lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego.
	Angażowanie młodzieży gminnej we wspieranie kultury regionu i spraw społecznych.	Zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej wśród młodzieży.
	Modernizacja oraz budowa infrastruktury rekreacyjnej.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy.
	Zwiększenie długości ścieżek pieszych oraz rowerowych.	Rozwinięcie bazy rekreacyjnej w Gminie. Usprawnienie systemu transportowego na terenie Gminy.
	Wsparcie dla rozwoju usług agroturystycznych.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy.
	Opracowanie Projektu Rozwoju Turystyki w Gminie	Wzrost znaczenia turystyki w Gminie i uwzględnienie jej roli w aspekcie rozwojowym.
Skuteczna promocja Gminy w celu przyciągnięcia turystów	Systematyczna modernizacja oraz aktualizacja strony internetowej Urzędu Gminy.	Rozwój marketingu terytorialnego na poziomie Gminy oraz regionu.
	Włączenie branży turystycznej (hotelarstwo, gastronomia, usługi) w promocję Gminy.	
	Systematyczne zamieszczanie informacji na temat nadchodzących wydarzeń kulturalnych w Gminie.	

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

	Współpraca z mediami: w zakresie informowania o działalności bieżącej i zamierzeniach perspektywicznych.	
	Wykorzystywanie narzędzi informatycznych i nowoczesnych technologii dla rozwoju turystyki.	Wzrost znaczenia nowoczesnych technologii w kształtowaniu turystyki. Uatrakcyjnienie Gminy w mediach społecznościowych.
	Oznakowanie atrakcji turystycznych	Podniesienie jakości świadczonych usług turystycznych na tle regionu

Cel 3. Zaangażowana i harmonijna społeczność lokalna

Istotą danego celu strategicznego jest m.in. zwiększenie kapitału społecznego wśród mieszkańców Gminy. Cel zakłada przede wszystkim działania z zakresu:

- edukacji – poprzez systematyczne zwiększanie kapitału ludzkiego, będącego integralną częścią jakości kształcenia w szkołach gminnych, podnoszenia kompetencji młodzieży oraz wspieranie postaw mających na celu zwiększenie tożsamości gminnej wśród dorastających mieszkańców Gminy,
- przedsiębiorczości – wspieranie kształtowania sfery gospodarczej w Gminie, poprzez promocję istniejących uwarunkowań oraz aspektów wyróżniających gminę Banie Mazurskie na tle regionu,
- współpracy – szerzenie współpracy sektorowej mającej na celu podnoszenie jakości zawodowej mieszkańców Gminy, wraz z kształtowaniem sfery przedsiębiorczości, co prowadzić ma w konsekwencji do uatrakcyjnienia gminy Banie Mazurskie.
- administracji – systematycznie podnoszenie kompetencji pracowników administracji publicznej, w celu zwiększania zaufania mieszkańców do władz gminnych oraz zwiększania jakości świadczonych usług w relacji: mieszkańiec – Urząd Gminy.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Podnoszenie jakości usług edukacyjnych	Podnoszenie jakości kształcenia poprzez wykorzystywanie technologii elektronicznych.	Poprawa jakości kształcenia w placówce edukacyjnej oraz zapewnienie uczniom dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjnych.
	Organizacja spotkań/kursów z młodzieżą dotyczących możliwości kształcenia oraz zatrudnienia na terenie Gminy.	Podnoszenie kapitału ludzkiego wśród młodzieży.
	Rozwój usług opiekuńczych dla dzieci w wieku do lat 3.	Wsparcie wczesnego powrotu rodzica na rynek pracy.
	Prowadzenie profilaktycznych spotkań i warsztatów o tematyce przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.	Zapobieganie zwiększającej się liczbie osób uzależnionych od alkoholu.
Zwiększenie współpracy między-sektorowej	Nawiązywanie współpracy z samorządami lokalnymi na rzecz rozwoju gospodarczego w regionie.	Zwiększenie współpracy międzysektorowej oraz wspieranie obopólnych korzyści w obszarze kultury, środowiska przyrodniczego oraz wspierania przedsiębiorczości.
	Zwiększanie współpracy z sektorem NGO.	Zacieśnienie współpracy z sektorem NGO.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Zwiększanie znaczenia nowoczesnych technologii w rozwoju przedsiębiorczości	Wzrost znaczenia e-usług w administracji publicznej.	Wzrost dostępności do usług publicznych w sposób zdalny.
	Zwiększanie dostępu do bezprzewodowej sieci internetowej.	
	Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.	Promocja oraz zwiększenie znaczenia wykorzystywania OZE.
Zwiększanie jakości funkcjonowania administracji publicznej	Systematyczne doskonalenie kompetencji pracowników samorządowych.	Zwiększenie zadowolenia mieszkańców pracą organów administracji publicznej.
	Wprowadzanie rozwiązań monitorujących oraz badających poziom satysfakcji w związku z działalnością administracji publicznej.	

Cel 4. Prawidłowo kształtowana polityka przestrzenna

Cel ten zakłada kształtowanie polityki przestrzennej, zarówno na poziomie Gminy, regionu, jak i województwa. W ryzach wewnętrznej oraz zewnętrznej równowagi przestrzennej leży zwiększenie dostępności transportowej, wspieranie ładu przestrzennego oraz wzrost aktywności społecznej, poprzez systematyczne kształtowanie przestrzeni publicznych, jak i prawidłowe zwiększanie jakości infrastruktury technicznej. Pomocą w ociągnięciu tego założenia będzie zmiana aktualnego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego w celu umożliwienia realizacji budownictwa mieszkaniowego m.in dla miejscowości Banie Mazurskie, Dąbrówka Polska oraz Mieczniki.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Kształtowanie zasobów rolnych	Promocja istniejących gospodarstw rolnych.	Zwiększenie roli rolnictwa na tle regionu. Zwiększenie roli rolnictwa ekologicznego w uprawie gminnej.
	Pomoc rolnikom we wdrażaniu ekologicznych rozwiązań.	
	Promocja regionalnych produktów żywnościowych.	
	Wspieranie budowy systemowych sieci powiązań producentów rolnych (rolników)	
Zwiększenie dostępu komunikacyjnego	Zwiększenie połączeń komunikacyjnych pomiędzy Gminą a miastem powiatowym oraz wojewódzkim.	Zwiększenie dostępności oraz jakości komunikacyjnej dla mieszkańców oraz turystów.
Rozwój infrastruktury technicznej	Budowa oraz modernizacja istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej.	Zwiększenie jakości życia mieszkańców. Poniesienie jakości infrastruktury technicznej w Gminie.
	Wdrażanie nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków.	Zwiększenie ochrony środowiska przyrodniczego.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

	Poprawa stanu dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, parkingi).	Podniesienie jakości dróg. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na drogach. Zwiększenie jakości transportowej Gminy.
	Wsparcie działań mających na celu usuwanie azbestu.	Zmniejszenie ilości azbestu.
Kształtowanie poprawnej polityki przestrzennej	Gospodarowanie zieleni urządzonej w miejscach użyteczności publicznej.	Zwiększenie jakości przestrzennego wizerunku Gminy.
	Systematyczne tworzenie przestrzeni publicznych.	Zwiększenie ilości miejsc do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców oraz turystów.
	Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej.	Zwiększenie dostępności do przestrzeni publicznej dla osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.
	Systematyczna aktualizacja dokumentów planistycznych oraz monitoring ich wdrażania.	Zniwelowanie negatywnych zjawisk funkcjonalno-przestrzennych.
	Rozbudowa małej architektury głównie w miejscach użyteczności publicznej.	Zwiększenie jakości przestrzennego wizerunku Gminy. Zwiększenie ilości miejsc do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców oraz turystów.
	Zmniejszenie różnicy pod względem dostępu do usług pomiędzy poszczególnymi sołectwami.	Zmniejszenie dysproporcji przestrzeni gminnej.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Cel 5. Zrównoważone środowisko

Dany cel zakłada ograniczenie negatywnego wpływu człowieka na degradację środowiska przyrodniczego, z wykorzystaniem wszystkich dostępnych metod na poziomie Gminy, które dbać będą o adaptację do zmian klimatycznych oraz zapobiegać pogłębianiu się zjawiska zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Cel ten przyświecać będzie szczególnej ochronie miejsc cennych przyrodniczo występujących na terenie Gminy.

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Kontrola gospodarki wodno-ściekowej	Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców.	Zwiększenie jakości gospodarki wodno-ściekowej. Zwiększenie jakości środowiska przyrodniczego poprzez uregulowanie procesów gospodarki wodno-ściekowej.
	Kontrola oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata.	
	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.	
	Regularny wywóz nieczystości płynnych.	
Podnoszenie jakości wód (jezior) oraz jakości wody pitnej i użytkowej	Budowa zbiorników tzw. „małej retencji”.	Zwiększenie jakości wód oraz regulacja istniejącej gospodarki wodnej. Zwiększenie udziału rolnictwa ekologicznego na poziomie Gminy.
	Wdrażanie oraz przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej poprzez zapobieganie nawożenia oraz składowania nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków wodnych.	

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

	Prowadzenie prac przeciwoerozyjnych oraz zalesianie terenów.	Zwiększenie ilości zalesienia na terenie Gminy wraz z podniesieniem ich jakości.
Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii	Wdrażanie technologii OZE na terenie Gminy.	Zwiększenie znaczenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
	Edukacja oraz informowanie społeczności lokalnej o korzyściach płynących z wykorzystania OZE.	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie korzyści wykorzystywania OZE.
	Wspieranie nowoczesnych rozwiązań w zakresie kształtowania ekologii w Gminie.	Wdrożenie rozwiązań zgodnie z ideą SMART.
Edukacja społeczności lokalnej w zakresie ekologii	Edukacja ekologiczna w placówkach oświatowych, we współpracy z nauczycielami oraz organizacjami pozarządowymi.	Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ekologii.
	Organizacja wydarzeń/spotkań rodzinnych promujących zachowania ekologiczne.	
	Promocja informacji na temat dobrych praktyk związanych z dbaniem o środowisko na stronie internetowej Gminy oraz w mediach społecznościowych.	
Kontrola oraz dbałość o istniejące walory przyrodnicze	Dbłość o ochronę różnorodności gatunkowej.	Zwiększenie ochrony różnorodności gatunkowej w Gminie.
	Zachowanie czystości zbiorników wodnych oraz lasów.	Zmniejszenie ilości odpadów oraz dzikich wysypisk śmieci.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

6. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury Gminy, włączając w to poszczególne zadania inwestycyjne gminy Banie Mazurskie. Przedstawione inwestycje posiadają charakter przestrzenny, jednak stworzone zostały na podstawie szacowanych zadań inwestycyjnych planowanych na najbliższe lata.

Aspekty przestrzennego rozwoju Gminy stworzone zostały poprzez analizę istniejących uwarunkowań osadniczych oraz komunikacyjnych, wraz ze zwróceniem szczególnej uwagi na uwarunkowania środowiskowe.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stworzony został w oparciu o elementy wpływające na kształtowanie struktury Gminy, takie jak:

- System osadniczy i transportowy,
- System przyrodniczy,
- Kluczowe elementy budujące potencjał ponadlokalny i ponadregionalny,
- Rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej Gminy.

System osadniczy i transportowy

Gmina Banie Mazurskie w hierarchii sieci osadniczej województwa stanowi siedzibę gminy wiejskiej. Na jej terenie zlokalizowane są urzędy i instytucje lokalne. W Gminie wyodrębnia się 20 sołectw. W układzie osadniczym dominują małe wsie o układzie luźnych ulicówek, gdzie zabudowa występuje po obu stronach drogi.

Gmina Banie Mazurskie wchodzi w skład Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym. Jego całkowita powierzchnia wynosi 9 602 km², co stanowi 40% województwa i jest zamieszkały przez 37% jego ludności. Obszar pełni głównie funkcje rolnicze i turystyczne. Ponadto cechuje się on słabym rozwojem społeczno-gospodarczym oraz wysokim wskaźnikiem bezrobocia i niską aktywnością gospodarczą. Jego głównym założeniem jest kształtowanie

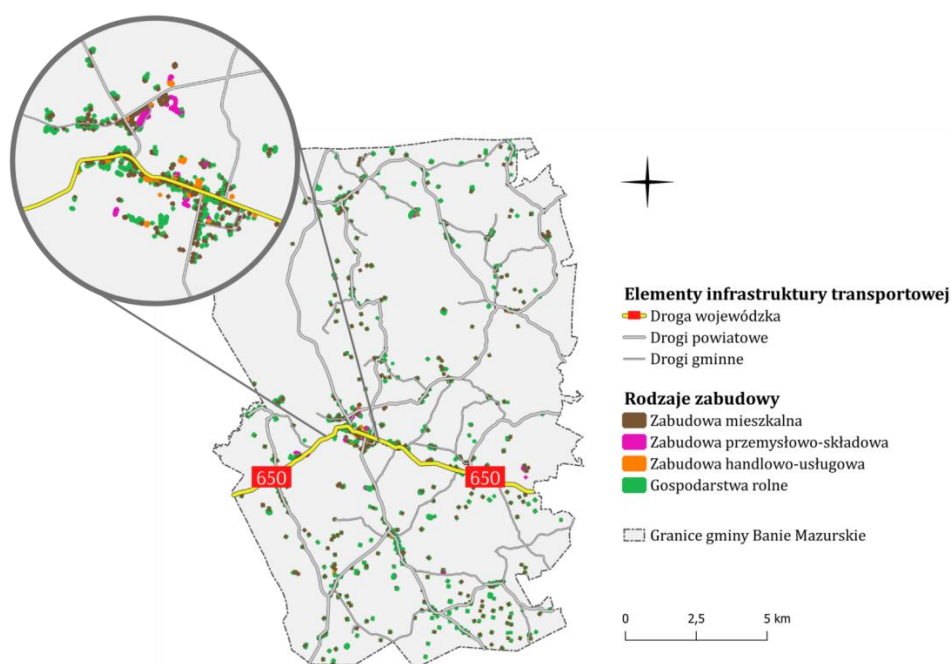
STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

powiązań transgranicznych, a także struktur sieci osadniczej. Największe zróżnicowanie pod względem przeznaczenia budynków występuje w miejscowości Banie Mazurskie, pozostałe sołectwa pełnią przede wszystkim funkcje mieszkalne oraz rolnicze.

Istniejący system obsługi komunikacyjnej gminy Banie Mazurskie składa się przede wszystkim z transportu drogowego. Dominującym środkiem lokomocji w mieście jest komunikacja indywidualna. Gmina leży poza głównymi szlakami o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Przez jej teren przebiegają drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne.

Droga wojewódzka nr 650 (Stara Różanka – Srokowo – Węgorzewo – Banie Mazurskie – Gołdap) łączy Gminę z DK 65 w Gołdapi (na wschód od Gminy) oraz z DK 63 w Węgorzewie (na zachód od Gminy), tym samym zapewniając dostępność transportową do głównych ośrodków w województwie.

RYСУNEK 4. UWARUNKOWANIA OSADNICZE ORAZ KOMUNIKACYJNE GMINY BANIE MAZURSKIE.

Źródło: Opracowanie własne.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

System przyrodniczy

System przyrodniczy gminy Banie Mazurskie stanowi kluczowy zasób w zakresie ochrony, utrzymania, rozwoju i wzmacniania walorów środowiskowych Gminy. Wpływa on także na kształtowanie jakości życia mieszkańców, w tym dostępu do środowiska przyrodniczego. Ukształtowanie powierzchni, rozległe obszary lasów, oraz doliny rzek: Gołdapy i Węgorapy, tworzą niezwykle wartościowe dla Gminy elementy środowiska naturalnego, które splatają się w system przyrodniczy.

Co istotne, lasy pokrywają ok. 32,6% powierzchni Gminy. Od strony południowej porastają teren wchodzący w skład obszarów Natura 2000: SOO Ostoja Borecka oraz OSO Puszcza Borecka. Pozostałe powierzchnie zajęte przez lasy znajdują się w centralnej części Gminy, tworząc pas biegnący z zachodu na wschód. Lasy mają bardzo duże znaczenie w pochłanianiu CO₂, co przyczynia się m.in. do ograniczenia zjawiska ocieplania klimatu.

Na terenie gminy Banie Mazurskie, co wskazano we wcześniejszej części dokumentu, wyróżnia się obszary i obiekty objęte ochroną prawną na podstawie Ustawy o ochronie przyrody. Formy ochrony przyrody, wg katalogu obowiązującej Ustawy o ochronie przyrody, występujące na terenie Gminy to: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy, obszary Natura 2000: Lasy Skaliskie, Puszcza Borecka, Niecka Skaliska oraz Ostoja Borecka, ponadto na terenie Gminy zlokalizowane są 3 pomniki przyrody w formie głązów narzutowych (Angerapp, Skalich oraz głąz narzutowy w Lisach). Cenne przyrodniczo obszary w gminie Banie Mazurskie objęte ochroną w ramach różnych powierzchniowych form ochrony przyrody, zajmują około 68,6% całkowitej jej powierzchni. Przez obszar gminy Banie Mazurskie przebiegają korytarze ekologiczne związane z lasami występującymi w centralnej części Gminy.

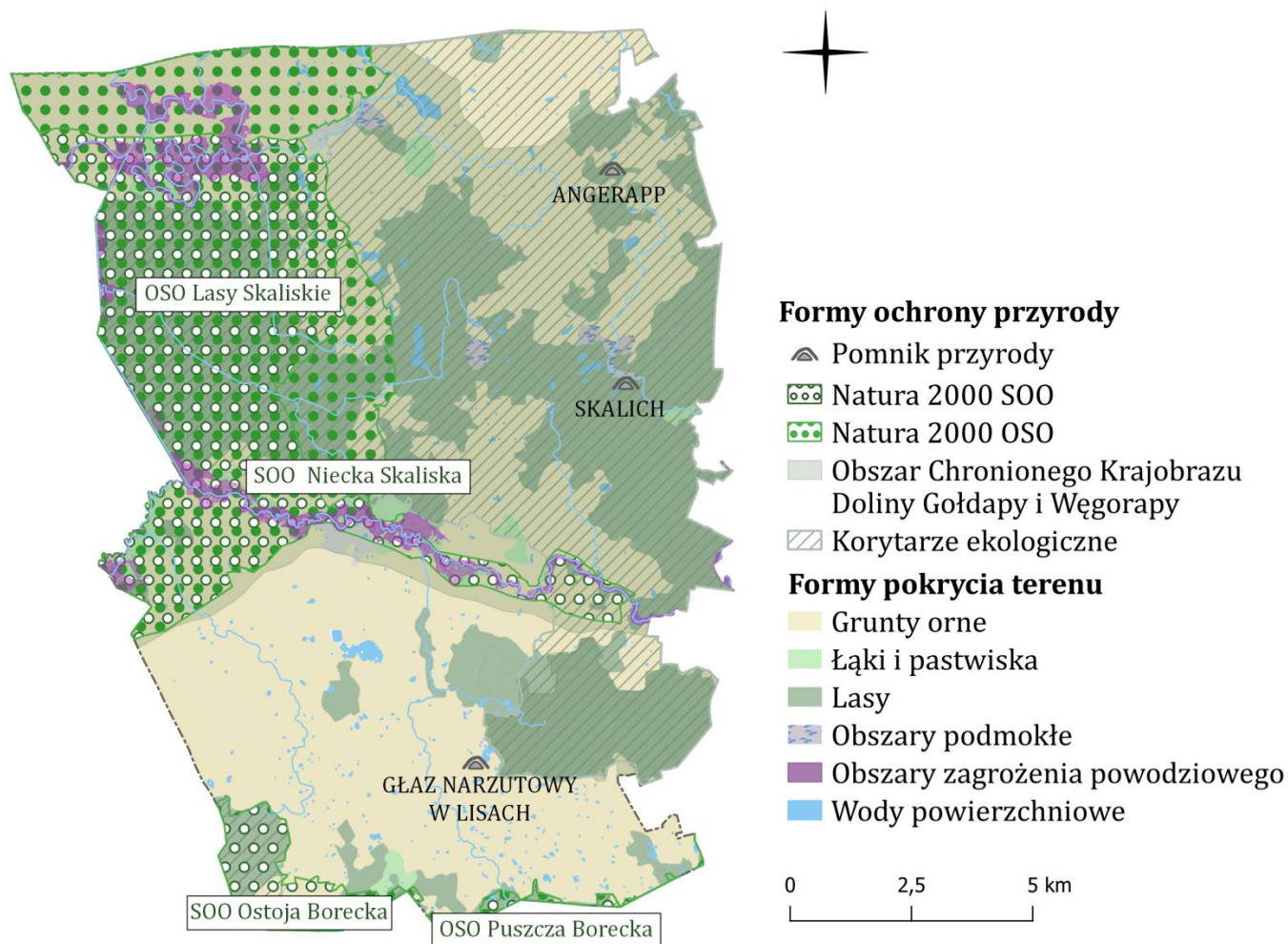
Głównym elementem sieci hydrograficznej Gminy jest rzeka Gołdapa będąca dopływem Węgorapy, której krótki odcinek znajduje się w granicach Gminy. Rzeki te wyposażone są w budowlę piętrzącą służącą gospodarczemu wykorzystaniu ich wód. Istotne znaczenie ma kanał Brożajcki łączący rzeki Gołdapę i Węgorapę – reguluje

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

przepływ wód w czasie wyżów. Na terenie gminy Banie Mazurskie występują niewielkie i nieliczne (w porównaniu z sąsiednimi gminami) jeziora (rynnowe i wytopiskowe), oczka wodne (o powierzchni poniżej 1 ha) oraz śródlęsne i śródpolne mokradła pełniące głównie rolę zbiorników retencyjnych.

Zagrożenie powodziowe w gminie Banie Mazurskie występuje głównie na rzekach: Gołdapie, która ma charakter potoku górskiego i Węgorapie. Największe prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi przypada na okres wiosenny i jest związane z roztopami pokrywy śnieżnej.

RYSUNEK 5. FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE GMINY BANIE MAZURSKIE

Źródło: Opracowanie własne.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Obszar gminy Banie Mazurskie wchodzi w skład Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 21. Stan JCWPd oceniono na dobry zarówno pod względem ilościowym, jak i chemicznym. Nie występuje ryzyko niespełnienia celów środowiskowych. Jakość wód podziemnych jest monitorowana poprzez systematyczne badanie wody z ujęć wodociągowych.

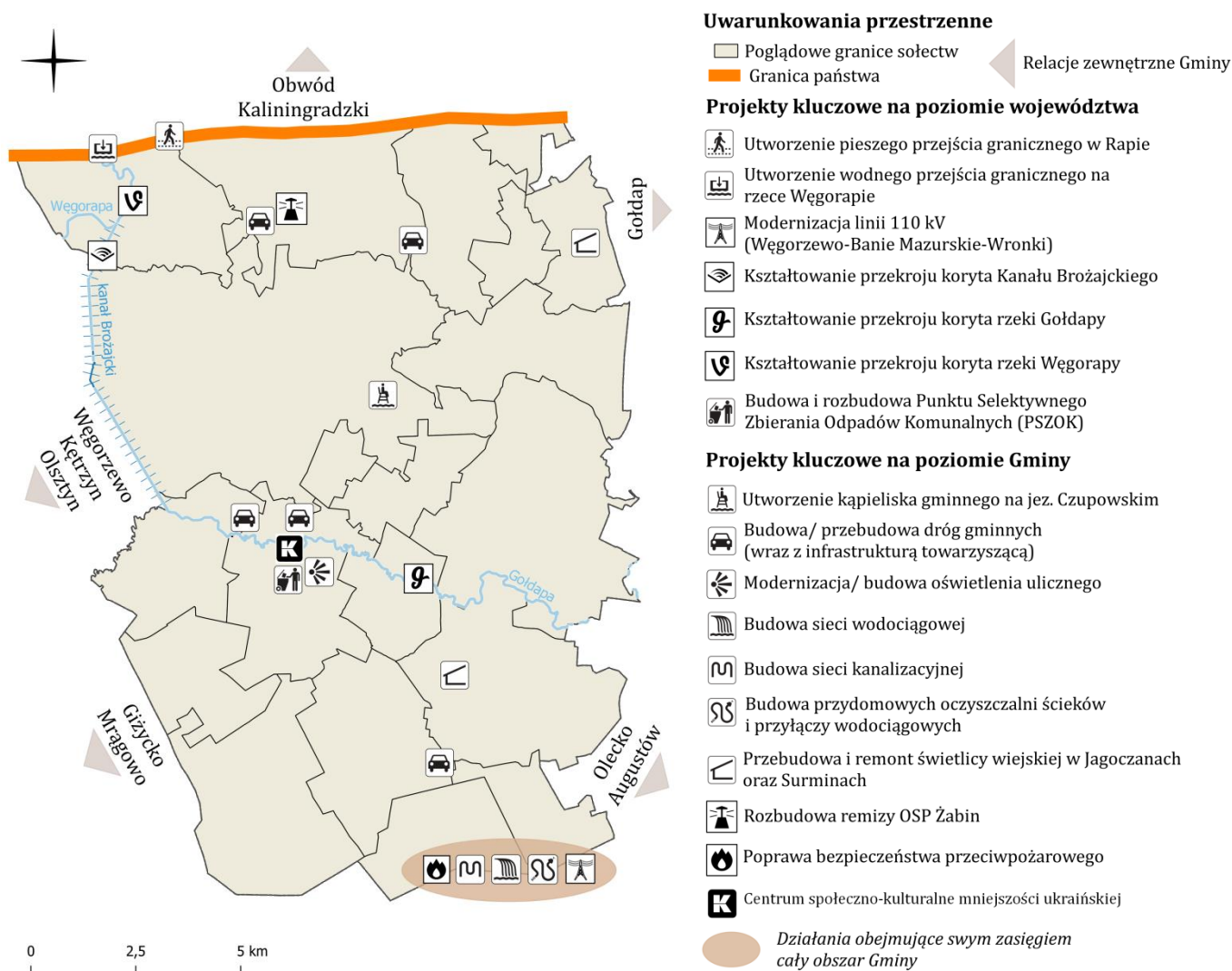
TABELA 3. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA OBSZARZE GMINY BANIE MAZURSKIE.

Kod JCWPd	Powierzchnia [km ²]	Dorzecze	Region wodny	Ogólna ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
PLGW700021	1 803.9	Pregoły	Łyny, Węgorapy	dobry	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zaczerpniętych z hydroportalu.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

RYСУNEK 6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY BANIE MAZURSKIE.

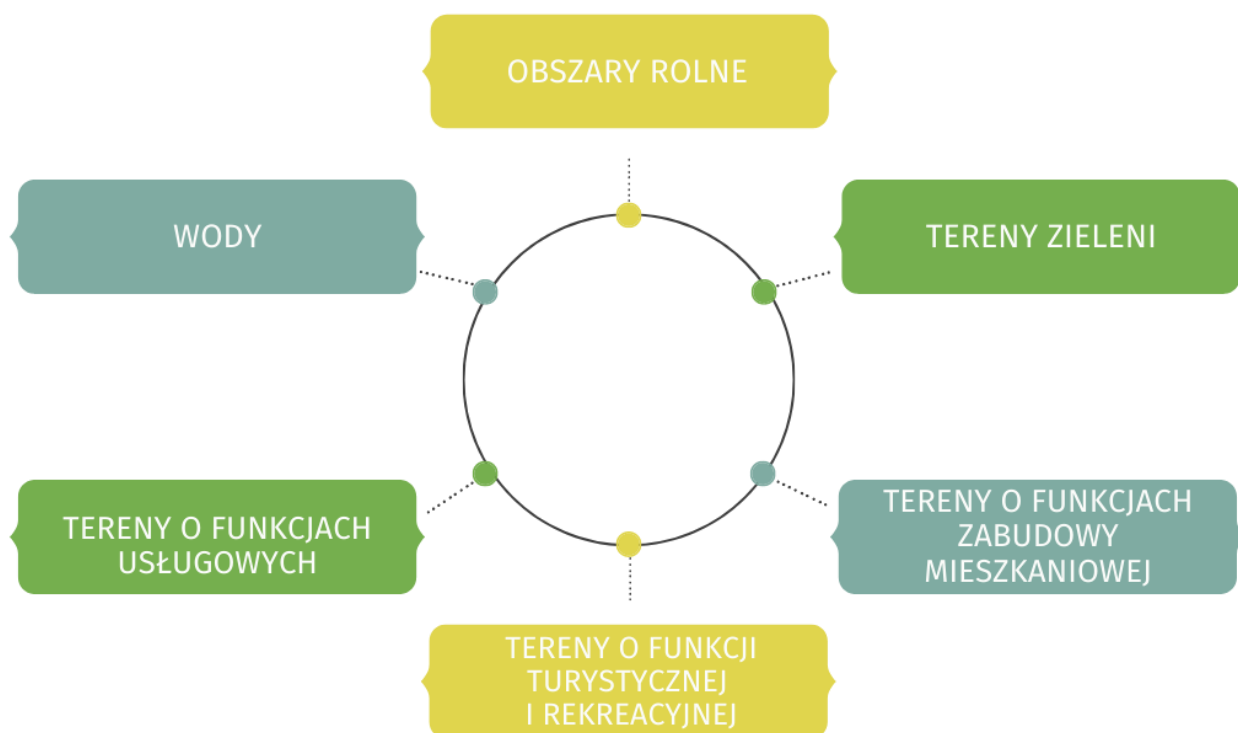
Źródło: Opracowanie własne.

6.1. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą uwarunkowań przestrzennych w gminie. Wybrane rekomendacje zostały podzielone na 6 głównych obszarów.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

RYСУNEK 7. REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE BANIE MAZURSKIE.

Źródło: Opracowanie własne.

6. 1. 1. Obszary rolne

Charakterystyka:

To tereny przeznaczone głównie pod grunty rolne, uprawy sadownicze i ogrodnicze chronione przed zdewastowaniem. Stanowią jeden z podstawowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Banie Mazurskie. Ich powierzchnia zajmuje około 57% obszaru Gminy.

Najważniejsze założenia:

Zachowanie dotychczasowej tożsamości gminy wiejskiej oraz ochrona systemu przyrodniczego.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Ustalenia i rekomendacje:

- ⇒ wykorzystanie gruntów rolnych zgodnie z ich przydatnością dla upraw polowych i ogrodnich,
- ⇒ utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ⇒ przeznaczenie najniższych klas bonitacyjnych oraz gleb zdegradowanych i nieużytków pod zalesienia lub cele ekologiczne,
- ⇒ likwidacja dzikich wysypisk odpadów i zapobieganie tworzeniu nowych składowisk,
- ⇒ możliwe przekształcenia gruntów rolnych na funkcje: agroturystyczne, wypoczynkowe, leśne, produkcja OZE, parki i inne tereny urządzone,
- ⇒ stosowanie technologii przyjaznych środowisku – nawożenie konwencjonalne, mineralne środki ochrony,
- ⇒ tworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, w tym specjalistycznych usług związanych z produkcją rolną,
- ⇒ wprowadzanie zadrzewień wzdłuż dróg, miedz i lokalnych obniżień, niewskazane jest usuwanie istniejących zadrzewień i zakrzewień,
- ⇒ stosowanie w krajobrazie rolniczym w zadrzewieniach rodzimych gatunków drzew i krzewów, zgodnie z siedliskiem.

6. 1. 2. Tereny zieleni

Charakterystyka:

To obszary lasów kluczowe dla systemu przyrodniczego, pełniące głównie role: klimatyczno-biologiczną, krajobrazową oraz rekreacyjno-społeczną. Gmina Banie Mazurskie wykazuje relatywnie wysoki wskaźnik zalesienia. Zwarty obszar lasów znajduje się w centralnej części Gminy. Lasy i zadrzewienia w granicach Gminy zajmują 6 679,4 ha co stanowi 32,6% powierzchni Gminy.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Najważniejsze założenia:

Zachowanie i ochrona istniejącego systemu przyrodniczego wraz ze zrównoważonym wykorzystaniem jego zasobów. Realizowanie działań zmierzających do hamowania degradacji środowiska leśnego i pozostałych terenów zielonych. Wyznaczenie miejsc rekreacyjnych i wypoczynkowych w bliskim sąsiedztwie lasów. Poprawa jakości zamieszkania oraz atrakcyjności osadniczej.

Ustalenia i rekomendacje:

- ⇒ dążenie do zachowania istniejących zbiorowisk leśnych,
- ⇒ ograniczenia w wykorzystaniu środków chemicznych w gospodarce roślinnej i leśnej,
- ⇒ porządkowanie istniejących terenów zielonych oraz wyznaczanie nowych,
- ⇒ wykorzystanie terenów zieleni urządzonej do rozwoju sieci komunikacyjnej (pieszej i rowerowej),
- ⇒ zabudowa poboczy dróg drzewostanem i krzewami w celu ochrony przed zanieczyszczeniami przyległych gruntów rolnych,
- ⇒ uzupełnianie i poszerzanie kompleksów leśnych,
- ⇒ wyznaczanie ścieżek edukacyjnych i stref wejścia do lasu wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę rowerową, tablice informacyjne i małą architekturę, umożliwiającą edukację, rekreację i wypoczynek, w szczególności w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej,
- ⇒ ochrona zabytkowych obiektów i założeń zieleni oraz stanowisk archeologicznych.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

6. 1. 3. Tereny o funkcjach mieszkaniowych

Charakterystyka:

Tereny o charakterze infrastruktury mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej, zlokalizowane w poszczególnych sołectwach, przede wszystkim wzdłuż głównych układów komunikacyjnych oraz w centrum Gminy (m. Banie Mazurskie).

Najważniejsze założenia:

Podnoszenie warunków zamieszkania oraz poziomu jakości życia mieszkańców m.in. poprzez kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej.

Ustalenia i rekomendacje:

- ⇒ istniejącą zabudowę w Gminie przeznacza się do adaptacji z możliwością rozbudowy, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną,
- ⇒ kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową w sołectwach,
- ⇒ dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery),
- ⇒ wyposażenie terenów mieszkaniowych w podstawowe usługi obsługi ludności,
- ⇒ dążenie do rozwoju systemów infrastruktury technicznej podnoszącej standard budynków,
- ⇒ tworzenie terenów zieleni urządzonej oraz stref wypoczynkowo-rekreacyjnych.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

6. 1. 4. Tereny o funkcji turystycznej i rekreacyjnej

Charakterystyka:

To obszary o największym znaczeniu dla rozwoju turystyki w Gminie. Ulokowane są najczęściej w okolicy jezior oraz w sąsiedztwie najważniejszych atrakcji turystycznych.

Najważniejsze założenia:

Wykorzystanie potencjału przyrodniczego do tworzenia przestrzeni publicznych, w tym stref rekreacyjno-wypoczynkowych, ochrona dziedzictwa oraz rozwój usług agroturystycznych.

Ustalenia i rekomendacje:

- ⇒ dopełnienie oraz udostępnienie nowych terenów pod zabudowę funkcji turystycznej i rekreacyjnej,
- ⇒ zapewnienie odpowiedniej liczby stanowisk parkingowych, powiązanych z siecią dróg publicznych,
- ⇒ zapewnienie połączeń komunikacyjnych obszaru z pozostałymi obszarami miasta oraz otaczającymi terenami rekreacyjnymi,
- ⇒ przekształcenie istniejących placów i skwerów na przestrzenie przyjazne mieszkańcom oraz turystom,
- ⇒ urządzenie terenów rekreacyjno – sportowych,
- ⇒ kształtowanie zespołów zabudowy usług agroturystycznych,
- ⇒ ustalanie szlaków przebiegających z dala od miejsc żerowania zwierząt oraz cennych przyrodniczo miejsc,
- ⇒ zapewnienie połączeń komunikacyjnych obszaru z pozostałymi obszarami Gminy oraz otaczającymi terenami rekreacyjnymi, zapewnienie odpowiedniej liczby stanowisk parkingowych, powiązanych z siecią dróg publicznych.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

6. 1. 5. Tereny o funkcjach usługowych

Charakterystyka:

To obszary administracyjno-usługowe, istotne ze względu na obsługę mieszkańców Gminy, a także skupiające miejsca pracy. W obszarach tych zlokalizowane są m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej, punkty handlowo-usługowe oraz tereny obsługi komunikacji.

Najważniejsze założenia:

Wzmocnienie potencjału gospodarczego i podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie lepszego dostępu do usług, szczególnie na terenach wiejskich oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

Ustalenia i rekomendacje:

- ⇒ tworzenie przestrzeni publicznych,
- ⇒ rozwój usług publicznych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, dotyczących przede wszystkim handlu, usług gastronomicznych, rzemiosła oraz wyspecjalizowanej obsługi ludności i rolnictwa,
- ⇒ kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- ⇒ kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklającej i wzmacniającej znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ⇒ zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura piesza i rowerowa),
- ⇒ dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach,
- ⇒ zwiększenie udziału zieleni.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

6. 1. 6. Wody

Charakterystyka:

Są to obszary jezior oraz zbiorników wodnych ulokowanych w przestrzeni Gminy oraz ich bezpośrednia otulina biologiczna.

Najważniejsze założenia:

Utrzymanie istniejącego systemu cieków wodnych wraz z działaniami dążącymi do poprawy jakości wody pitnej i użytkowej. Wykorzystanie zbiorników i cieków wodnych dla rozwoju funkcji związanych z rekreacją, wypoczynkiem i turystyką.

Ustalenia i rekomendacje:

- ⇒ ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych,
- ⇒ zapewnienie zaopatrzenia w wodę wszystkich mieszkańców oraz rozciągnięcie wodociągu wraz z kanalizacją na obszar całej Gminy,
- ⇒ zakaz lokowania inwestycji skutkujących skażeniem wód,
- ⇒ zwiększenie poziomu lesistości w celu poprawy naturalnej retencji i procesów samooczyszczania wód,
- ⇒ poprawa stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych przez eliminowanie zrzutów ścieków przez skorelowanie procesu wodociągowania z budową kanalizacji sanitarnej zbiorczej dla zwartej zabudowy i indywidualnej dla zabudowy rozproszonej,
- ⇒ sukcesywne likwidowanie źródeł zagrożeń zanieczyszczenia ścieków komunalnych z układu osadniczego i z gospodarstw rolnych,
- ⇒ uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

7. Obszary strategicznej interwencji

7. 1. OSI na poziomie krajowym

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako „wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”.

Na poziomie krajowym wyodrębniono cztery OSI, opisane w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR):

- ⇒ Obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- ⇒ Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- ⇒ Wschodnia Polska,
- ⇒ Województwo Śląskie.

Gmina Banie Mazurskie znajduje się w granicach dwóch spośród wymienionych obszarów: **obszary zagrożone trwałą marginalizacją** oraz **Polska Wschodnia**. Obszarami zagrożonymi trwałą marginalizacją są tereny wiejskie usytuowane często z dala od dobrze rozwijających się stolic województw. Główne bariery i problemy tych obszarów są najczęściej związane z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi. Często występują ponadto: ubóstwo, braki w wyposażeniu podstawowej infrastruktury, a także niska dostępność transportowa i usługowa tych obszarów. Z kolei obszar Polski Wschodniej skupia obszary o zdecydowanie niższym poziomie konkurencyjności w porównaniu do średniej w Unii Europejskiej.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

7. 2. OSI określone w strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹ w strategii rozwoju gminy powinny znaleźć się obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz OSI kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań.

Gmina Banie Mazurskie, znalazła się w dwóch obszarach strategicznej interwencji wyodrębnionych na poziomie województwa, takich jak:

- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- OSI EGO.

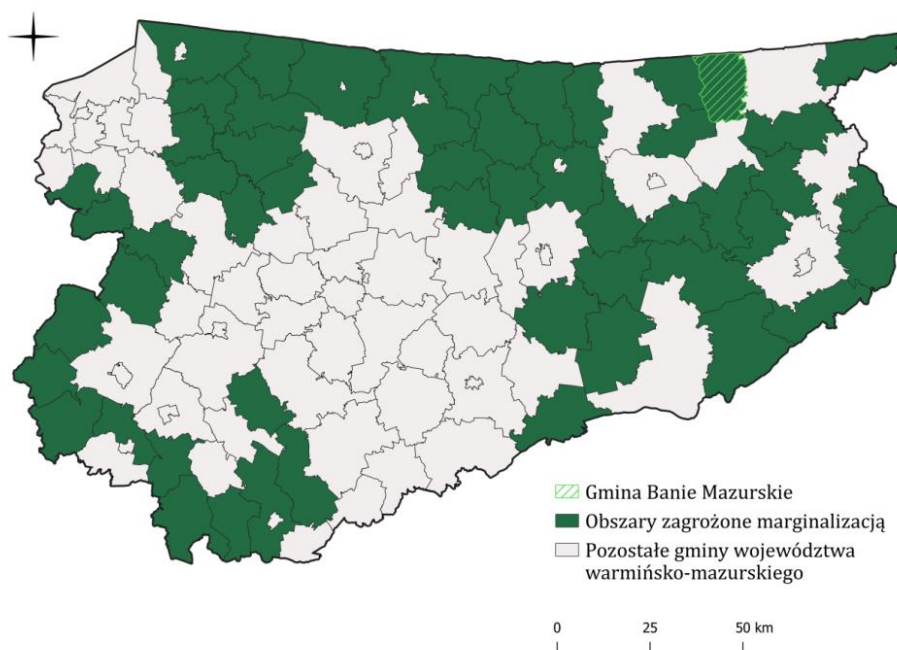
Obszary zagrożone marginalizacją obejmują grupę gmin wskazanych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Zostały wyodrębnione ze względu na występujące cechy problemowe wpływające na niekorzystną sytuację społeczno-gospodarczą. Oczekiwane efekty podejmowanych działań to:

- Dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości,
- Odnowione funkcje obszarów zdegradowanych,
- Rozwinięta e-administracja,
- Włączenie w inteligentne specjalizacje regionu,
- Przedsiębiorcze dzieci i młodzież,
- Rozwinięta ekonomia społeczna,
- Osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej,
- Aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne,
- Uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej,
- Satysfakcjonująca dostępność komunikacyjna,
- Przełamana peryferyjność przygraniczna,
- Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko,
- Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze.

¹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079).

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

**RYSUNEK 8. GMINA BANIE MAZURSKIE NA TLE OSI ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego – Warmińsko-Mazurskie 2030.

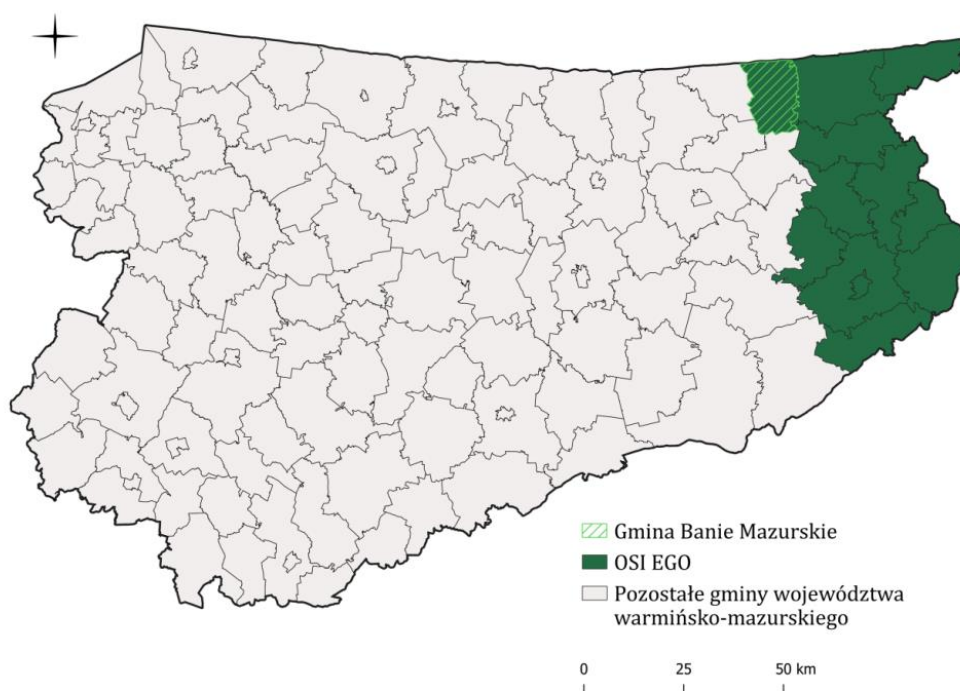
Gmina Banie Mazurskie znalazła się także w **obszarze strategicznej interwencji EGO** o znaczeniu ponadlokalnym. Obszar EGO obejmuje wszystkie gminy wchodzące w skład trzech powiatów: ełckiego, gołdapskiego i oleckiego. Został wytyczony na podstawie powiązań wynikających z długoletniej współpracy gmin we wschodniej części województwa, wskazywany już w Strategii z 2013 roku. Współpraca powinna przynieść działania o charakterze ponadlokalnym wzmacniające powiązania funkcjonalne na linii północ – południe i wschód – zachód, w oparciu o subregionalny znaczenie Ełku. Wśród oczekiwanych efektów interwencji wyodrębniono m.in.:

- Dobre relacje edukacja – biznes,
- Silne instytucje i organizacje świadczące wysokiej jakości usługi,
- Rozwinięta e-administracja,
- Konkurencyjne firmy należące do inteligentnych specjalizacji,

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

- Spójna oferta inwestycyjna i sprawne instytucje otoczenia biznesu,
- Rozwinięta przedsiębiorczość,
- Liczne programy integracji włączające osoby w równym wieku, niezależnie od sytuacji życiowej i materialnej oraz stanu zdrowia,
- Dobrze rozwinięta infrastruktura aktywności społecznej,
- Liczne projekty współpracy budujące kapitał społeczny,
- Zrealizowane kluczowe inwestycje komunikacyjne (drogowe, pieszo-rowerowe),
- Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze,
- Rozwinięte i innowacyjne powiązania i mechanizmy gospodarcze wykorzystujące OZE.

RYSUNEK 9. GMINA BANIE MAZURSKIE NA TLE OSI EGO.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego – Warmińsko-Mazurskie 2030.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

7. 3. OSI wyodrębnione na poziomie gminy Banie Mazurskie

Obszar strategicznej interwencji Gminy może być obszarem wzrostu, obszarem posiadającym potencjał rozwojowy bądź konkurencyjny. Obszar strategicznej interwencji stanowić może także obszar problemowy, na którym występują bariery funkcjonalno-przestrzenne. Zarówno pierwszy jak i drugi OSI jest ważny w zakresie kształtowania polityki rozwoju.

Poprzez proces konsultacji społecznych oraz analizę danych statystycznych, stwierdzono, iż gmina Banie Mazurskie nie posiada szczególnych obszarów, które należałoby objąć interwencją. Założono, iż interwencją należy objąć całe terytorium Gminy, gdyż planowane działania wyodrębnione w kierunkach rozwoju, a także w części graficznej oraz opisowej modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej rozmieszczone są proporcjonalnie w poszczególnych sołectwach.

8. Nawiązanie do nadrzędnych dokumentów strategicznych

– krajowych oraz regionalnych

8. 1. Zgodność z założeniami programowymi UE oraz polityką równych szans

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP), która stanowi uzgodnioną z Komisją Europejską strategię wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie finansowej planuje się przeznaczyć 72,2 miliarda euro oraz dodatkowe 3,8 miliarda euro z Funduszy na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)** służy wzmacnianiu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie ich obszarów, znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

- **Fundusz Spójności (FS)** służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- **Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+)** ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).
- **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)** stanowić będzie uzupełnienie proponowanych funduszy polityki spójności. Jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Podkreśla się również działania finansowane w ramach Funduszy norweskich i EOG opierające się na wspólnych wartościach, takich jak poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Działania Krajowego Punktu Kontaktowego oraz Operatorów Programów i Beneficjentów podejmowane są w duchu hasła „Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej”. Uczestnicy procesu wdrażania Funduszy norweskich i EOG są związani szeregiem przepisów prawa międzynarodowego oraz krajowego, zobowiązującego do przestrzegania zakazu dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przesłankę – płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

8. 2. Poziom krajowy

Planowanie strategiczne na poziomie krajowym wyznacza (wg. nowych przepisów ustawy² o zmianie ustawy i zasadach polityki rozwoju) strategia kraju, na okres 10-15 lat. Podstawowym dokumentem na poziomie krajowym jest **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)**, a jej dopełnienie stanowi **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**.

W przyjętej strategii wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Głównym celem strategii krajowej jest *„efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”*.

We wszystkich aspektach strategii podkreśla się kluczową rolę współdziałania instytucji w wieloszczeblowym systemie zarządzania publicznego w realizacji przekrojowej interwencji publicznej³.

Głównymi wyznacznikami określonymi dla rozwoju polityki regionalnej na poziomie kraju są:

1. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie zagrożeń środowiska.
2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych.
3. Rozwój wsparcia kapitału ludzkiego i społecznego.
4. Wzrost produktywności oraz innowacyjności regionalnych gospodarek.
5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach.
6. Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowanie działań rozwojowych) oraz współpracy między samorządem terytorialnym i między sektorami.

² „Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie **ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw**”.

³ „**Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030** (KSRR 2030).”

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

7. Przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych.

Co więcej, w tworzeniu strategii rozwoju na poziomie krajowym, istotne stają się również dokumenty strategiczne, takie jak:

- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa, rybactwa 2030,
- Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP 2022,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

**TABELA 4. ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY BANIE MAZURSKIE Z DOKUMENTAMI
NA POZIOMIE KRAJOWYM - STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU.**

		Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030					
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)	Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.	Cele strategiczne	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5
		1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną					
		2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony					
		3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu					

 Oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

**TABELA 5. ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY BANIE MAZURSKIE Z DOKUMENTAMI
NA POZIOMIE KRAJOWYM – KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030.**

		Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030					
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	Cele strategiczne	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5
		1. 1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją					
		1. 2. Zwiększanie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze					
		1. 3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego					
		1. 4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych					
		1. 5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów					

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	2. 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego					
		2. 2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym					
		2. 3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach					
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	3. 1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem					
		3. 2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym					
		3. 3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych					
		3. 4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej					

 Oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

8. 3. Poziom regionalny

Na poziomie regionalnym głównymi dokumentami strategicznymi są: strategie rozwoju województwa oraz strategie rozwoju ponadlokalnego.

Podstawowym dokumentem określającym cele strategiczne na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego, na którego obszarze znajduje się gmina Banie Mazurskie jest: **Warmińsko-Mazurskie 2030 – Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.**

Wizję dla rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego określa się jako: *„Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć...”*.

Warto oznacza z jednej strony sferę korzyści, w jakiej poruszają się zarówno pracodawcy jak i pracownicy, z drugiej zaś strony kojarzy się z wartościowaniem, ocenianiem, a także dokonywaniem wyborów, które powinny być przywilejem wszystkich mieszkańców województwa.

Życie najpełniej łączy kolejne elementy egzystencji człowieka, od narodzin poprzez szkołę i dalszą edukację, pierwszą pracę, rozwój kariery i samorealizację, aż w końcu spójną starość.

Wizja ta powinna być odczytywana indywidualnie, ale skierowana jest do wszystkich mieszkańców regionu niezależnie od wieku, wykształcenia, stanu posiadania, pochodzenia, miejsca zamieszkania, płci oraz kondycji zdrowotnej.

Wśród głównych celów dla rozwoju regionu warmińsko-mazurskiego znalazły się:

- Kompetencje przyszłości,
- Inteligentna produktywność,
- Kreatywna aktywność,
- Mocne fundamenty.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

RYSUNEK 10. UKŁAD CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Warmińsko-Mazurskie 2030 – strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

TABELA 6. ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE REGIONALNYM.

		Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030					
Warmińsko-Mazurskie 2030 – strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	Cel 1. Kompetencje przyszłości	Cele strategiczne	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5
		1. 1. Użyteczne kwalifikacje					
		1. 2. Nowoczesne usługi					
		1. 3. Profesjonalne organizacje					
	Cel 2. Inteligentna produktywność	2. 1. Satysfakcjonująca praca					
		2. 2. Inteligentna specjalizacja					
		2. 3. Wysoka konkurencyjność					
	Cel 3. Kreatywna aktywność	3. 1. Inspirująca twórczość					
		3. 2. Efektywna współpraca					
		3. 3. Ukształtowana tożsamość					

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

	Cel 4. Mocne fundamenty	4. 1. Silny kapitał społeczny					
		4. 2. Optymalna infrastruktura rozwoju					
		4. 3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze					

 Oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

9. System wdrażania i finansowania

9.1. System wdrażania

Prawidłowy proces wdrażania Strategii Rozwoju Gminy opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań Gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami. Strategia rozwoju stanowi aktu prawa miejscowego, w związku z czym powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych jednostki samorządu terytorialnego. Jako, że Strategia Gminy Banie Mazurskie jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 9 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być władze Gminy (w tym Wójt oraz Urząd Gminy, jak i wszystkie jego jednostki organizacyjne).

W procesie wdrażania strategii należy przede wszystkim wyróżnić oraz nadać odpowiednie zadania osobom bądź jednostkom. Wśród nich powinny znaleźć się:

- podmioty odpowiedzialne za organizację i koordynowanie procesu wdrażania Strategii,
- zadania danego podmiotu,
- podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań zawartych w Strategii.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

1. Funkcje Planistyczne	Opracowywanie dokumentów planistycznych niższego szczebla niż Strategia Rozwoju Gminy.
2. Funkcje Monitoringowe	Monitorowanie procesu wdrażania Strategii, obserwacja zmieniających się wskaźników, cech granicznych samorządów terytorialnych, uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych.
3. Funkcje Informacyjno-wnioskodawcze	Wnioskowanie przez organ wykonawczy do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego o aktualizację Strategii.
4. Funkcje Promocyjne	Promowanie działań na rzecz wdrażania Strategii Rozwoju.
5. Funkcje Kooperacyjne	Współpraca z jednostkami pomocniczymi Gminy ds. Strategii, powierzanie im zadań do wykonania, monitoring ich działań oraz ścisła i stała współpraca.
6. Funkcje Prewencyjne	Zapobieganie zaburzeniu wdrażania Strategii, rozwiązywanie pojawiających się problemów w trakcie wdrażania, informowanie władz Gminy o problemach dotyczących procesu wdrażania.
7. Funkcje Doradcze	Wspieranie władz we wdrażaniu Strategii, pomoc przy podejmowaniu kluczowych decyzji.
8. Funkcje Koordynacyjne	Koordynacja decyzji oraz aktów prawa jak i zmieniających się przepisów ustaw, które znacząco wpływają na procesy wdrażania Strategii.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Należy jednak zaznaczyć, że dane zadania i funkcje może sprawować cały zespół lub mogą być one podzielone na poszczególne, najbardziej kompetentne w danym zakresie osoby, w tym w szczególności Wójta i Radę Gminy Banie Mazurskie. Podmiotami pomocniczymi we wdrażaniu strategii powinny być:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Baniach Mazurskich,
- Gminny Ośrodek Kultury i Promocji w Baniach Mazurskich,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich,
- Zespół Placówek Oświatowych w Baniach Mazurskich,
- Sołectwa.

9.2. Ramy finansowe oraz źródła finansowania

W procesie tworzenia ram finansowych poddano analizie dochody oraz wydatki Gminy w ostatnich latach, jej skuteczność w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania, bazę wiedzy i doświadczeń oraz informacje zapisane w opracowanych już projektach. Pod uwagę wzięto również wieloletnią prognozę finansową oraz budżety gminne. Należy jednak zwrócić uwagę, iż ramy finansowe posiadają jedynie charakter prognostyczny oraz zależą od szeregu zmiennych, które w praktyce mogą zupełnie zmienić dane kwoty. Po analizie zebranych danych, szacunkowo określono ramy finansowe w poszczególnych celach strategicznych.

9.2.1. Szczegółowe planowane inwestycje

Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030 określa również szczegółowe inwestycje celu publicznego, które realizowane będą przez okres wdrażania Strategii. Cele te spójne są z modelem funkcjonalno-przestrzennym Gminy oraz kierunkami działań Gminy. Inwestycje zakładają także szerokorozumianą współpracę zewnętrzną, w związku z ich finansowaniem oraz realizacją.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Nazwa zadania inwestycyjnego	Przewidywane nakłady inwestycyjne	Czas realizacji	Źródła finansowania
NOWOCZESNA I BEZPIECZNA DROGA			
Przebudowa drogi gminnej Kierzki – Lisy	3.000.000	2022-2023	Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
Przebudowa drogi wewnętrznej w m. Widgiry	400.000	2022-2023	Dofinansowanie z programu przeciwdziałania COVID-19 w ramach konkursu Rosnąca Odporność
Przebudowa drogi wewnętrznej w m. Żabin	700.000	2022	Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg
Przebudowa ul. Świerkowej w Baniach Mazurskich	420.000	2022	Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg
Przebudowa drogi na odcinku Banie Mazurskie – Zakąlcze Wielkie	3.000.000	2021-2029	Dofinansowanie ze środków zewnętrznych
Rozbudowa oświetlenia ulicznego na ul. Szkolnej w Baniach Mazurskich	100.000	2021-2025	Finansowane z budżetu Gminy
Rozbudowa oświetlenia ulicznego na ul. Warmińskiej w Baniach Mazurskich	100.000	2021-2025	Finansowane z budżetu Gminy
Rozbudowa oświetlenia ulicznego na ul. Konopnickiej w Baniach Mazurskich	100.000	2021-2025	Finansowane z budżetu Gminy

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Przebudowa dróg w m. Wróbel	3.610.000	2022-2023	Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – Polski Ład
Przebudowa infrastruktury komunikacyjnej przy Zespole Placówek Oświatowych w Baniach Mazurskich	1.600.000	2022-2023	Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – Polski Ład
GOSPODARKA WODNO – KANALIZACYJNA			
Zwodociągowanie terenu gminy Banie Mazurskie	2.000.000	2021-2030	Finansowane z budżetu Gminy
Budowa sieci wodociągowo – kanalizacyjnej w Baniach Mazurskich	1.300.000	2021-2030	Finansowane z budżetu Gminy
Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, wymiany źródła ciepła, studni głębinowych i niezbędnej infrastruktury	100.000	2021-2030	Finansowane z budżetu Gminy
Dofinansowanie do budowy przyłączy wodociągowych	100.000	2023-2030	Finansowane z budżetu Gminy
PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ			
Przebudowa i remont świetlicy wiejskiej w Jagoczanach	500.000	2021-2022	Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych
Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku w m. Żabin na garaż OSP oraz rozbudowa o świetlicę wiejską	500.000	2022-2023	Dofinansowanie z programu przeciwdziałania COVID-19 w ramach konkursu Rosnąca Odporność

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030

Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Surminach o garaż OSP	180.000	2022	Finansowane z budżetu Gminy i środków zewnętrznych
Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego na terenie gminy Banie Mazurskie	2.000.000	2021-2030	Finansowane z budżetu Gminy
Budowa infrastruktury światłowodowej	100.000	2021-2030	Finansowane z budżetu Gminy
ŁĄCZNA SUMA INWESTYCJI			19 710 000,00 zł

Wśród najważniejszych środków finansowania wymienia się w szczególności:

- środki z budżetu gminnego,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich np. fundusze norweskie oraz fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz fundusze sektora pozarządowego,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach linii budżetowych, np. tarcz antykryzysowych.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Aby wdrażanie strategii miało charakter bardziej kompleksowy, zaleca się opracowanie bądź aktualizację poszczególnych dokumentów strategicznych oraz planistycznych, takich jak:

Lp.	Dokument	Rekomendacja
1.	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	Wymagają ciągłej aktualizacji oraz uzupełnienia
2.	Gminny Program Opieki nad Zabytkami	W trakcie opracowania
3.	Program Ochrony Środowiska	Rekomenduje się opracowanie
4.	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Rekomenduje się opracowanie
5.	Plan rozwoju sieci drogowej	Rekomenduje się opracowanie we współpracy z jednostkami zewnętrznymi
6.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	W trakcie opracowania
7.	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Wymaga systematycznej aktualizacji
8.	Wieloletnia prognoza finansowa	Wymaga systematycznej aktualizacji
9.	Plan Rozwoju Turystyki gminy Banie Mazurskie	Rekomenduje się opracowanie
10.	Plan aktywizacji młodzieży	Rekomenduje się opracowanie

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Wybór priorytetów spośród zdefiniowanych celów strategicznych jest kwestią bardzo istotną, z uwagi na konieczność koncentracji zasobów (w tym środków finansowych), tak aby można było uzyskać znaczący rozwój w wybranych sektorach. Główną zasadą wyboru priorytetów strategicznych jest skoncentrowanie się na celach najbardziej prorozwojowych, będących podstawą lub mogących inicjować proces pozostałych zmian.

Niejednokrotnie w wyborze priorytetu celu strategicznego będzie istniała potrzeba przeprowadzenia konsultacji społecznych wśród społeczności lokalnej. Formami konsultacji społecznych mogą być:

- spotkania publiczne,
- prośba o opinię,
- konsultacje internetowe (np. ankiety bądź spotkania online),
- zogniskowane wywiady grupowe (grupy fokusowe).

Cele i rodzaje konsultacji społecznych rekomendowane na poszczególnych etapach prac związanych z monitoringiem oraz ewaluacją strategii prezentują się następująco:

1. Identyfikacja aktualności problemu

Cel konsultacji: zebranie opinii o nieprawidłowościach bądź barierach rozwojowych, zebranie danych liczbowych, które potwierdzają skalę problemu.

Rekomendowany rodzaj badania: badania jakościowe (spotkania publiczne, grupa fokusowa z pracownikami Urzędu Gminy oraz jednostek pomocniczych, wywiady).

Częstotliwość: w miarę potrzeb przy realizacji dużych inwestycji.

2. Wybór priorytetów strategicznych

Cel konsultacji: zebranie danych pozwalających oszacować koszty i korzyści.

Rekomendowany rodzaj badania: badania ilościowe (głosowanie, badania ankietowe).

Częstotliwość: podczas ewaluacji (co około 2-3 lata).

10. Monitoring i ewaluacja

10.1. Monitoring

Monitoring Strategii Rozwoju obejmuje sprawdzanie wyników w odniesieniu do określonych oczekiwań. Polega na systematycznym zbieraniu informacji, które dotyczą uzyskanych efektów w ramach wdrażanej strategii. Monitoring w późniejszym czasie pozwala określić, czy zakładane pierwotnie rezultaty realizowane są w sposób sprawny i kompleksowy, a w odpowiednim momencie w razie potrzeby wprowadzić korekty⁴. Wykonawcą i podmiotem, który ma za zadanie odpowiadać za monitoring Strategii Rozwoju Gminy Banie Mazurskie jest instytucja zarządzająca daną strategią, w tym przypadku Urząd Gminy w Baniach Mazurskich. Monitoring strategii powinien być prowadzony na każdym poziomie danej interwencji, dla jednego projektu (tutaj inwestycji), realizacji konkretnych celów jak i całego programu Strategii. Monitoring powinien zostać wprowadzony w momencie realizacji konkretnej inwestycji (w tym realizacji celów operacyjnych oraz zadań). Raporty monitoringowe, w zależności od realizowanych zadań, przeprowadzane powinny być w cyklu rocznym, półrocznym bądź kwartalnym.

Aby monitorować strategię w sposób kompleksowy, ważny jest dobór odpowiednich wskaźników, pozwalających na ich późniejszą analizę. Jako, że rekomenduje się przeprowadzanie corocznych sprawozdań z wdrażania strategii rozwoju, proces monitoringu, niezależnie od wykonywanych inwestycji, powinien zostać przeprowadzony i wyodrębniony w Raporcie o Stanie Gminy za rok bazowy. W Raporcie powinny znaleźć się informacje na temat wdrażania strategii (na jakim etapie realizacji strategii aktualnie znajduje się Gmina, w tym które cele udało się zrealizować oraz w jakim stopniu, jak i poziom osiągnięcia danych wskaźników i wydatków powierzonych na poszczególne zadania zawarte w Strategii).

⁴ Podręcznik monitoringu i ewaluacji lokalnych Strategii Rozwoju. Lider Ewaluacji 2014. Warszawa 2017.

STRATEGIA ROZWOJU **Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030**

Wyznacza się proces konstrukcji mierników strategicznych, składający się z następujących etapów:

1) Powołanie zespołu

Do określania mierników powinna zostać zaangażowana grupa osób, określająca terminologię oraz metodykę postępowania.

2) Analiza wytycznych

W odpowiedzi na bieżące zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym, przestrzennym oraz środowiskowym Gminy, realizatorzy i podmioty odpowiedzialne za wdrażanie niniejszej Strategii będą dostosowywać oraz aktualizować wskazane w dokumencie mierniki wyznaczające stopień realizacji zamierzonych celów. W przypadku braku możliwości pozyskania danych bądź zmiany procedury statystycznej, realizator usunie wyodrębnione w procesie tworzenia dokumentu mierniki lub przekształci dany miernik.

Do określenia kluczowych procesów mogących mieć znaczenie dla aktualizacji mierników można uwzględnić poniższe pytania:

- Czy w pobliżu określonego działania możliwe jest zbieranie danych źródłowych?
- Kto lub co może dostarczyć takie dane?
- W jaki sposób możemy zbierać te dane, minimalizując koszty i błędy?
- Czy możliwe jest zbieranie dodatkowych danych dla dalszych analiz?

Jeżeli odpowiedź na któreś z powyższych pytań sprawi trudność, należy rozważyć aktualizację bądź ponowne sformułowanie miernika.

3) Kryteria oceny projektowanych mierników

Mierniki ocenia się w aspekcie ilościowym oraz jakościowym. Wyodrębnione na etapie tworzenia strategii mierniki ilościowe analizuje się w terminie średniookresowym oraz docelowym (tj. w roku 2026 oraz 2030). Mierniki jakościowe, tj. stopień realizacji poszczególnych celów, określa się w corocznym raporcie o stanie Gminy.

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

TABELA 7. WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII.

Lp.	Nazwa	Źródło	Wartość bazowa	Trend
1.	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 000 ludności	GUS BDL	2,3	wzrost
2.	Bezrobotni zarejestrowani [os.]	GUS BDL	132	spadek
3.	Liczba osób pracujących na 1 000 ludności w wieku produkcyjnym [os.]	GUS BDL	86,8	wzrost
4.	Zdawalność egzaminu ósmoklasisty [%]	MWE	56,3	wzrost
5.	Liczba ludności Gminy	GUS BDL	3 599	stabilizacja/ ograniczenie spadku
6.	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Dane z Ewidencji ludności	36	spadek
7.	Udział ludności w wieku 25-34 w populacji ogółem [%]	GUS BDL	14	wzrost
8.	Liczba lekarzy na 10 tys. ludności	Dane z Ośrodka Zdrowia	2	wzrost
9.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	GUS BDL	1 242	spadek
10.	Liczba uczestników imprez (stacjonarnych i online) organizowanych przez GOKiP [os.]	Sprawozdanie GOKiP	3 220	wzrost
11.	Dochód na jednego mieszkańca [zł]	GUS BDL	5 007,57	wzrost
12.	Powierzchnia lasów [ha]	Dane z ewidencji gminnej	6 652,7	wzrost
13.	Odpady zebrane selektywnie [t]	Dane z MZMGO	288,7	wzrost
14.	Długość utwardzonych ścieżek rowerowych [km]	Dane z ewidencji gminnej	11,5	wzrost
15.	Długość gminnych dróg publicznych [km]	Dane z ewidencji gminnej	ok. 60	wzrost
16.	Wskaźnik wykrywalności przestępstw [%]	Polska w liczbach	90,7	wzrost

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

17.	Długość zbiorczej sieci wodociągowej [km]	Raport o stanie Gminy	136,4	wzrost
18.	Długość zbiorczej sieci kanalizacyjnej [km]	Raport o stanie gminy	42,6	wzrost
19.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków zgłoszonych do ewidencji [szt.]	Dane z ewidencji gminnej	27	wzrost
20.	Stopień pokrycia Gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego [%]	GUS BDL	4,9	wzrost

Źródło: Opracowanie własne.

10. 2. Ewaluacja

Ewaluacja stanowi systematyczne badanie Strategii Rozwoju poprzez oszacowanie jakości oraz wartości procesu i efektów wdrażania inwestycji oraz zadań publicznych zawartych w strategii (cele strategiczne).

Zaleca się działanie na rzecz ewaluacji według schematu:

Zlecenie ewaluacji

- zlecenie firmie zewnętrznej bądź przeprowadzenie procesu ewaluacji przez powołany do niej zespół we współpracy z jednostkami pomocniczymi.

Prowadzenie badań

- stworzenie raportu na podstawie zebranych wcześniej danych (monitoring strategii), który przedstawiać będzie analizę i ocenę wraz z wnioskami i rekomendacjami z wykonanych zadań zawartych w Strategii.

Użycie badań

- wdrożenie rekomendowanych poprawek oraz zaleceń na podstawie wcześniej wysnutych wniosków oraz analiz.

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Zakres ewaluacji danego dokumentu stanowi materiał empiryczny dający podstawę do analiz i oceny trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałości jak i spójności Strategii Rozwoju.

Zaleca się zlecenie ewaluacji zewnętrznym wykonawcom w celu obiektywnej oraz niezależnej oceny jej wykonania. Nie jest to jednak zabieg konieczny. Zakres i ocenę realizacji Strategii może przeprowadzić powołany do tego zespół ekspertów. Jednakże, rekomenduje się w tym względzie pomoc ze strony zewnętrznych jednostek takich jak: mieszkańcy, podmioty gospodarcze, rolnicy, inwestorzy, jednostki pomocnicze (pracownicy GOKiP, GOPS-u, szkół, Sołtysi), którzy powinni brać udział w ocenie przeprowadzonych działań w ujęciu całościowym.

Dane monitoringowe powinny stanowić wstęp do realizacji ewaluacji Strategii. Ewaluacja powinna służyć wskazaniu, dlaczego dane wskaźniki nie zostały zrealizowane, analizie wykonanych działań pod względem ich trafności i konieczności, ocenie pozytywnych i negatywnych skutków, które poprzedzały wykonane cele strategiczne (w tym operacyjne), w danym roku bazowym.

Zaleca się wykorzystanie metody ewaluacji *on-going*, która mówi o realizacji ewaluacji w trakcie wdrażania inwestycji (gdy jej użycie będzie zasadne i zajdzie taka potrzeba) lub gdy wystąpią problemy we wdrażaniu Strategii, które należy poddać analizie. W danej sytuacji należy stworzyć raport zawierający kluczowe problemy, ukazując wskaźniki dostępne w corocznych raportach o stanie Gminy oraz sposoby ich rozwiązywania. Co więcej, zaleca się również wykorzystanie metody *ex-post*, która określa realizację ewaluacji w momencie zakończenia planowanych działań lub na samym końcu ich realizacji. W danym przypadku, jako rok stworzenia podsumowującego raportu z przebiegu wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy Banie Mazurskie podaje się rok 2030. W danym przypadku należy stworzyć stosowne badanie (rekomenduje się badanie ankietowe), skierowanie do odbiorców Strategii – mieszkańców, władz Gminy, rolników, inwestorów, przedsiębiorców itp., które ma na celu podsumowanie istniejącego dokumentu, stworzenie wniosków, podsumowanie

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

działań oraz dobrych praktyk na kolejne lata.

Strategia Rozwoju Gminy jest jednym z najważniejszych dokumentów strategicznych w Gminie, który warunkuje jej rozwój oraz funkcjonowanie. Ma za zadanie niwelować istniejące bariery na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów.

Strategia Rozwoju Gminy Banie Mazurskie na lata 2021-2030 powstała w ścisłej współpracy z Urzędem Gminy, w tym z Wójtem, Radą Gminy, pracownikami Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz mieszkańcami Gminy. W proces tworzenia zaangażowano społeczność lokalną, wraz z lokalnymi liderami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi.

**Wszystkim zaangażowanym uczestnikom dziękujemy za aktywny udział
w procesie tworzenia Strategii Rozwoju.**

STRATEGIA ROZWOJU Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

11. Spis rysunków, wykresów oraz tabel

Rysunek 1. Płeć respondentów.....	6
Rysunek 2. Położenie gminy Banie Mazurskie na tle powiatu i województwa.....	29
Rysunek 3. Położenie gminy Banie Mazurskie na tle Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego.....	30
Rysunek 4. Uwarunkowania osadnicze oraz komunikacyjne gminy Banie mazurskie. ...	52
Rysunek 5. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Banie Mazurskie	54
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Banie Mazurskie.	56
Rysunek 7. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Banie Mazurskie.....	57
Rysunek 8. Gmina banie Mazurskie na tle OSI zagrożonych marginalizacją w województwie warmińsko-mazurskim.	66
Rysunek 9. Gmina Banie Mazurskie na tle OSI EGO.	67
Rysunek 10. Układ celów strategicznych i operacyjnych w strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.	76
Wykres. 1. Wiek respondentów.....	7
Wykres. 2. Wykształcenie respondentów.	7
Wykres. 3. Aktywność zawodowa respondentów.....	8
Wykres. 4. Miejsce zamieszkiwania respondentów.....	9
Wykres. 5. Okres zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów.	9
Wykres. 6. Ocena stanu gospodarki i rynku pracy w gminie Banie Mazurskie.....	10
Wykres. 7. Ocena stanu komunikacji i transportu publicznego w gminie.	11
Wykres. 8. Ocena stanu edukacji w gminie Banie Mazurskie.....	12
Wykres. 9. Ocena stanu środowiska w gminie Banie Mazurskie.....	13
Wykres. 10. Ocena stanu usług w gminie Banie Mazurskie.....	14
Wykres. 11. Ocena stanu kultury, turystyki i rekreacji w gminie Banie Mazurskie.....	15
Wykres. 12. Główne problemy na terenie gminy Banie Mazurskie.....	16
Wykres. 13. Określenie potencjałów rozwojowych gminy Banie Mazurskie.	18

S T R A T E G I A R O Z W O J U

Gminy Banie Mazurskie na lata 2021–2030

Wykres. 14. Z czym, zdaniem mieszkańców, powinna być utożsamiana gmina Banie Mazurskie w 2030 roku? 20

Tabela 1. Przedsięwzięcia, które zdaniem mieszkańców powinny być priorytetowo realizowane na terenie Gminy Banie Mazurskie..... 19

Tabela 2. Stacje uzdatniania wody na terenie gminy Banie Mazurskie. 33

Tabela 3. Jednolite Części Wód Podziemnych na obszarze gminy Banie Mazurskie. 55

Tabela 4. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Banie Mazurskie z dokumentami na poziomie krajowym - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. 72

Tabela 5. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Banie Mazurskie z dokumentami na poziomie krajowym – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030..... 73

Tabela 6. Zgodność strategii rozwoju z dokumentami na poziomie regionalnym. 77

Tabela 7. Wskaźniki monitoringu strategii. 88